

BEKÖSZÖNTŐ

A Berzsényi Dániel Gimnázium idén ünnepli fennállásának 150. évfordulóját. Alapításakor Pest első, érettségi bizonyítványt adó állami középiskolája volt. Elődeink sokat tettek azért, hogy iskolánk minden korszakban a magyar közoktatás élvonalában legyen.

A mai Berzsényi igyekszik megfelelni a hírnévből és a korábbi kiemelkedő eredményekből adódó elvárásoknak. Tanítványaink ott vannak a legjobbak között az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyeken, s szinte kivétel nélkül egyetemen, főiskolán folytatják tanulmányaikat.

Az intellektuális nevelés mellett nagy jelentőséget tulajdonítunk az érzelmi nevelésnek is, amelynek hatékony eszköze a művészeti tevékenységek ösztönzése.

Ennek jegyében adtuk ki 2001-ben a PHOENIX-et, majd 2004-ben a folytatását. Mindkét album nagy sikert aratott, s a diák-alkotókat tovább serkentette a művészeti tevékenységük folytatásában.

A PHOENIX harmadik kötete anyagának válogatásakor a legnagyobb gondot az jelentette, hogy a rengeteg színvonalas alkotásból melyeket hagyjuk ki az albumból. Öröm tanárnak, diáknak, szülőnek egyaránt vizionálni e kötetbe gyűjtve a már kiállításokon megcsodált alkotásokat. Végül köszönetet mondok mindazon kollégáimnak, akik segítettek a műalkotások létrejöttét. Külön köszönöm Tóth Júlia szobrászművész-tanár kollégámnak a lelkes, odaadó nevelő és szervező munkáját, amely lehetővé tette a jelen album létrejöttét.

Budapest, 2008 tavaszán

Somogyi László igazgató

AVANT-PROPOS

Le lycée Dániel Berzsényi fête son 150e anniversaire cette année. A sa fondation, c'était le premier lycée public délivrant le baccalauréat.

Nos prédécesseurs ont tout fait pour que notre lycée fasse partie des meilleurs de l'enseignement publique hongrois.

Aujourd'hui, notre lycée s'efforce d'être à la hauteur du niveau exigé par sa réputation et les excellents résultats du passé.

Nos élèves sont parmi les meilleurs aux Concours Nationaux de l'enseignement secondaire et continuent presque tous leurs études dans les universités et grandes écoles.

A côté de la formation intellectuelle, nous attachons également une grande importance à la formation de la sensibilité, notamment grâce au développement des activités artistiques.

C'est dans cet esprit que nous avons publié en 2001 l'album Phoenix auquel nous avons donné une suite en 2004. Tous deux ont remporté un grand succès, ce qui a encouragé nos élèves à poursuivre leur travail artistique.

Au cours de la sélection des œuvres pour la 3e édition de Phoenix, il nous a été très difficile de faire une sélection parmi le grand choix de créations de qualité dont

nous disposons. C'est un grand plaisir pour les professeurs, élèves et parents de revoir dans cet album les œuvres admirées au cours des expositions. Enfin, je voudrais remercier tous mes collègues qui ont permis à ces œuvres de voir le jour. Et je remercie tout particulièrement ma collègue enseignante et sculptrice, Julia Toth, qui a permis la réalisation de cet album, grâce à son travail de pédagogue et d'organisatrice enthousiaste et dévouée.

Budapest, printemps 2008

László Somogyi directeur

VORWORT

In diesem Jahr feiert das Berzsényi Dániel Gymnasium sein 150 jähriges Bestehen. Zur Zeit der Gründung war es die erste staatliche Oberschule in Pest, welche eine Hochschulreife ermöglichte.

Unsere Vorfahren taten viel dafür, dass die Schule zur jeder Zeit an der Spitze der ungarischen Bildung blieb. Das heutige Berzsényi Dániel Gymnasium ist stets bemüht den Erwartungen zu entsprechen die mit diesen Namen und den bisherigen herausragenden Ergebnisse verbunden sind. Bei den Landesmeisterschaften sind unsere Schüler unter den Besten. Fast ausnahmslos setzen sie ihren Bildungsweg an einer Universität oder Fachhochschule fort. Neben der intellektuellen Erziehung legen wir großen Wert auf die moralische Erziehung unserer Schüler, ein wirksames Mittel dessen ist die kreative Förderung.

In diesem Sinne wurde im Jahre 2001 PHOENIX herausgegeben, 2004 dessen Fortsetzung. Beide Alben brachten großen Erfolg und bestärkten die jungen Künstler ihre kreative Arbeit fortzuführen. Bei der Zusammenstellung des dritten Bandes erschien als größte Herausforderung aus den vielen hochwertigen Arbeiten eine Auslese zu treffen. Sowohl für Lehrer, als auch für Schüler und Eltern ist es erfreulich die schon bei manchen Ausstellungen bewunderten Werke jetzt in einem Band gesammelt wiederzutreffen. Zuletzt möchte ich all den Kollegen danken, die bei der Entstehung der Werke behilflich waren. Ein besonderer Dank geht an Tóth Julia, Bildhauerin und Lehrerkollegin, für ihre enthusiastische und hingebungsvoll erziehende Arbeit und Organisation, welche die Entstehung dieses Albums ermöglichte.

Budapest, im Frühjahr 2008

Somogyi László Schuldirektor

INTRODUCTION

The Berzsényi Dániel High School celebrates the 150th year of its existence this year. At the time of its foundation, it was the first maturity exam-providing high school in Hungary.

Our predecessors have worked hard to keep our school a leading figure of Hungarian education.

The Berzsényi of today strives to fulfill the expectations derived from its fame and the extraordinary performance of its pupils.

Our students are among the most successful participants of the National High

School Scholastic Competitions, and they, almost without exception, continue their studies in universities or colleges.

Apart from intellectual education, we greatly emphasize emotional education by, among other methods, urging our students to create works of art.

This is why in 2001, we decided to release PHOENIX, and its sequel in 2004. Both albums were highly successful, and this further motivated the student-artists to continue their endeavor.

During the selection of material for the third PHOENIX volume, the greatest problem was deciding which quality works should be excluded from the album. It's a joy for teachers, students, and parents to see the works of art already shown at exhibitions collected in this volume.

Finally, I'd like to express my gratitude to my colleagues who have helped with the creation of these works, and especially to sculptor-teacher Tóth Júlia, whose enthusiastic and devoted teaching and organizing work made the creation of the current album possible.

Budapest, spring of 2008.

Somogyi László Principal

INTRODUZIONE

Il Liceo Berzsényi Dániel festeggia il suo 150° giubileo di esistenza in questo anno. Al tempo della fondazione era la prima scuola statale di Pest che diede agli allievi un certificato di maturità.

I nostri antenati facevano tanto per rendere la nostra scuola nella prima linea dell'istruzione pubblica ungherese in tutte le età.

Il Berzsényi di oggi cerca di corrispondere alle attese capitate dalla fama della scuola e dai risultati rilevanti del passato.

I nostri studenti sono presenti tra i migliori dei concorsi nazionali di studio e quasi senza eccezione continuano i loro studi all'università o all'istituto superiore. Oltre all'educazione intellettuale annettiamo grande importanza all'educazione emozionale, il cui mezzo efficiente è l'incanto delle attività d'arte.

Sotto il segno di questo abbiamo pubblicato nel 2001 la PHOENIX e nel 2004 la sua puntata. Tutti i due album aveva un grande successo ed incoraggiavano gli studenti creatori nella continuazione della loro attività artistica.

Durante la scelta della materia del terzo volume di PHOENIX il più grande problema era quali omettere dal nostro album tra le tantissime opere di alto livello. Sia per i professori che per gli studenti ed i genitori è un piacere di rivedere le opere collezionate in questo volume, già ammirate una volta alle varie mostre.

Alla fine ringrazio tutte i miei colleghi che hanno aiutato nella creazione delle opere. Ringrazio specialmente Júlia Tóth la mia collega scultrice e professoressa per il suo appassionato e devoto lavoro educativo ed organizzativo che ha reso possibile la realizzazione di questo album.

Budapest, nella primavera del 2008

Somogyi László presidente

KIÁLLÍTÁSI TÜKÖR

A Berzsényi Dániel Gimnázium Könyvtára és az iskola alkotóműhelye az elmúlt években több közös programot, pályázatot hirdetett meg – amelyekből aztán szép kiállítások is születtek. De többek között az itt látható könyvtári logó (Olajos Viola munkája), amelyet 2007-től használunk hivatalosan, szintén ennek köszönhető.

A két terület összefogása nem volt véletlen: a közös felhívások tematikusak voltak, és szinte kivétel nélkül az irodalom, az olvasás, a könyvtár szerepelt ihlető erőként – a mindezeket kifejező technikák és képzőművészeti eszközök sokszínűsége pedig a szakkörösök fantáziáját, tehetségét dicsérte.

Ezekkel a tematikus pályázatokkal az volt a célunk, hogy a Berzsényis alkotó diákok változatos munkáit, széles körű tehetségét bemutathassuk, teret adjunk munkáik kiállításának, ösztönözzük őket a megkezdett úton. A közös tematikus pályázatok egy része évente visszatérő, a gyerekek már számítanak is rá, más részük pedig egyszeri alkalom. Mindegyikre jellemző, hogy a résztvevőktől kutatómunkát, előzetes felkészülést is megkíván, így végül az irodalom és a művészetek határán megszülető alkotások valódi projektmunkák lesznek. Általában nem szoktuk megkötni a résztvevők fantáziáját és alkotókedvét technikai megszorításokkal – így a legváltozatosabb műfajokban alkothattak a diákok: a plakáttól a logóig, az akvarelltől a linómetszetig nagyon sok technikai megoldást alkalmaztak. A házi-versenyek mellett országos pályázatokon is indítottuk tanulóink nyertes munkáit.

Az elmúlt évek visszatérő tematikus kiállításai és pályázatai közül kiemelném a Népmese Napjára meghirdetett illusztrációkat, amelyekkel minden év szeptember 26-án találkozhatunk az iskola aulájában. Ugyanígy évente készülünk valamilyen felhívással október végére, az Iskolai Könyvtárak Nemzetközi Világnapjára. Irodalmi illusztrációk készítése mellett volt már ebben a projektben plakátkészítő verseny, amivel országos helyezést is elértünk (<http://www.ktep.hu/vilagnap/y2007.php?sub=dijazottak>), de ennek eredménye a közönségsvavazással kiválasztott iskolai könyvtári logónk is, amelyet hét pályázati tervből választottunk ki.

Volt tehát muníciónk az elmúlt évek pályázati anyagaiból arra a könyvillusztrációs vándorkiállításra is, amelyet iskolánk alapításának 150. évfordulója tiszteletére indítottunk el 2007. október 4-én, és várhatóan 2008. október első napjaiban, alapításunk évfordulójára érkezik vissza intézményünkbe. A SZÓ – KÉP – HANG elnevezésű vándorkiállítás az irodalmi ihletésű alkotások bemutatása mellett iskolánk zenei tehetségeinek megismerésére is lehetőséget nyújt: a kiállítás megnyitókön mindig szerepel egy-egy népdalénekesünk, hangszeres előadónk vagy kamaraegyüttesünk. Így eredeti elképzelésünk teljesülni látszik: tehetséges diákjainkat és alkotásaikat kivisszük az intézmény falain túlra, hogy szélesebb körben is jó hírét keltsék a 150 éves Berzsényinek. A vándorkiállítás eddigi helyszínei: Apáczai Kiadó budapesti konferenciaterme – Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum – Országos Idegennyelvű Könyvtár – és a következő helyszín áprilisban: a FSZEK Központi Könyvtárának zenei gyűjteménye.

Kiállításainkat és az elmúlt év munkáit a Phoenix című időszaki kiadvány (szerk.: Tóth Julianna) mellett bemutatjuk könyvtárunk honlapján és blogján, mindezekről készült fotókat pedig a könyvtár webes fotóalbumaiban is. Utóbbi elérhetősége:

<http://picasaweb.google.hu/bdgvkt>

Kiállításainkról és pályázatainkról, felhívásainkról folyamatosan lehet tájékozódni könyvtárunk blogján: <http://berzsényi.klog.hu/>

Mindig örülünk a széles körű alkotói részvételnek, de annak is, ha az elkészült munkáknak van közönsége, a szavazásoknak, eredményhirdetéseknek számos résztvevője. Minden érdeklődőt várunk szeretettel a kiállításokon és az információs oldalainkon – miután átlapozták a legújabb Phoenix oldalait!

Bondor Erika
könyvtárostánár

TÓTH LUCA

TÓTH LUCA

BALOGH ENIKŐ

BERÉNYI MÁRTA

**FRANCO BELTRAMETTI:
I FEEL LIKE WRITING TO
THE SPIRITS TONIGHT**

per esempio caro Jaime de Angulo
il tuo libro di 60 e piu anni fa
da me tradotto e uscito
immagino che ne sarai contento
il titolo non l'ho cambiato io
la copertina non l'ho scelta io
immagino sono cose che gia sai
il fatto di dirtele mi mette
di umore leggermente migliore

per esempio caro Ted Berrigan che risate
ti faresti se ti raccontassi tutte le
piccole puttanate che circolano
tra pochi minuti leggerò
"dal tuo periodo elegante" come dici
nella dedica scherzando ma non troppo
il mondo sta diventando ogni giorno meno
elegante immagino sono cose che gia sai
il fatto di dirtele mi mette
di umore leggermente migliore
un poeta scomparso e uno vivo
possono ridere insieme

per esempio caro Franco Beltrametti
quando anche tu avrai raggiunto gli spiriti
ci sarà qualche poeta di quelli buoni
che ti scriverà per raccontarti due o tre
cosette niente male? proprio perché
il fatto di dirtele lo mette
di umore leggermente migliore

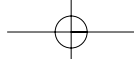
BADRAN SANDY

GALLA ZOLTÁN

PÓCZA PETRA

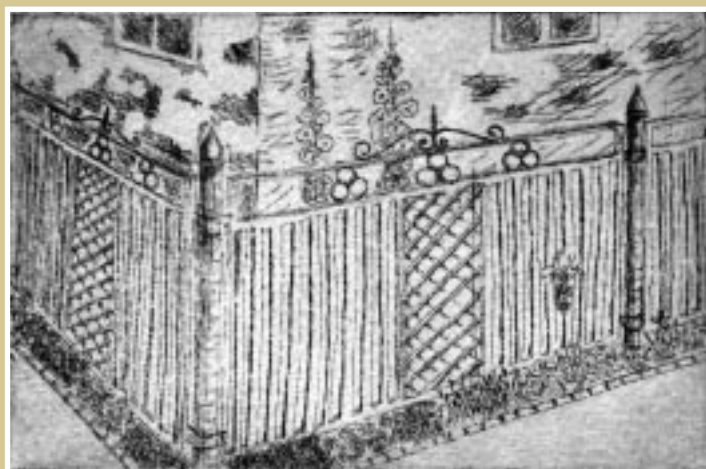
**FRANCO BELTRAMETTI:
I FEEL LIKE WRITING TO THE
SPIRITS TONIGHT**

például kedves Jaime de Angulo
a 60 vagy még több évvel ezelőtti könyvedet
lefordítottam és megjelent
gondolom elégedett leszel
a címét nem én változtattam meg
a borítót nem én választottam meg
gondolom mindezt már tudod
de az hogy elmondhatom neked
kicsit jobb kedvre derít

például kedves Ted Berrigan mekkorát
röhögnél ha elmesélhetném neked az összes
kis disznóságot ami mostanság történik
pár perc múlva olvasok valamit
a "te elegáns korszakodból" ahogy mondog
az ajánlásban tréfásan bár nem túlságosan
a világ napról napra egyre kevésbé
elegáns gondolom mindezt már tudod
de az hogy elmondhatom neked
kicsit jobb kedvre derít
egy halott költő és egy élő
együtt nevethetnek

például kedves Franco Beltrametti
majd ha te is a szellemek között leszel
vajon lesz-e költő a jobbak közül
aki majd ír neked hogy elmondjon két-három
kis semmiséget? pont azért
mert az hogy elmondhatja neked
kicsit jobb kedvre deríti

FORDÍTOTTA: TÖRKENCZY KRISTÓF

RÁKOS KATALIN

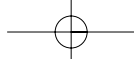

PÓCZA PETRA

URBIN ÁGNES

**FRANCO BELTRAMETTI:
I FEEL LIKE WRITING TO
THE SPIRITS TONIGHT**

például kedves Jaime de Angulo
a 60 évnél is régebbi könyved
amit én fordítottam megjelent
gondolom örülsz neki
a címet nem én változtattam meg
a borítót nem én választottam ki
gondolom olyan dolgok ezek amiket már tudsz
a tény hogy elmondom neked őket valamelyest
jobb kedvre derít

például kedves Ted Berrigan milyen jót
nevetnél ha elmesélném neked az összes
apró pletykát ami kering
néhány perc múlva olvasok
"az elegáns korszakodból" ahogy az ajánlásban
mondod egy kicsit tréfálkozva
a világ minden nappal kevésbé elegáns
lesz gondolom olyan dolgok ezek amiket már tudsz
a tény hogy elmondom neked őket valamelyest
jobb kedvre derít
egy eltűnt és egy élő költő
nevethet együtt

például kedves Franco Beltrametti
mire te is a szellemek közé érkezel
lesz itt egy amolyan jóféle költő
aki majd ír neked hogy elmeséljen két-három
apróságot nem baj? éppen azért mert
a tény hogy elmondja neked őket valamelyest
jobb kedvre deríti

FORDÍTOTTA: KŐSZEGVÁRI RITA

GULYÁS MÁRTON

BERTA ZSUZSA

VÁRADI ESZTER

MATÓK ZSUZSA

BEREGSZÁSZI ANNA

BERTA ZSUZSA

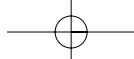

DOBOS GÁBOR

PAPP RÉKA

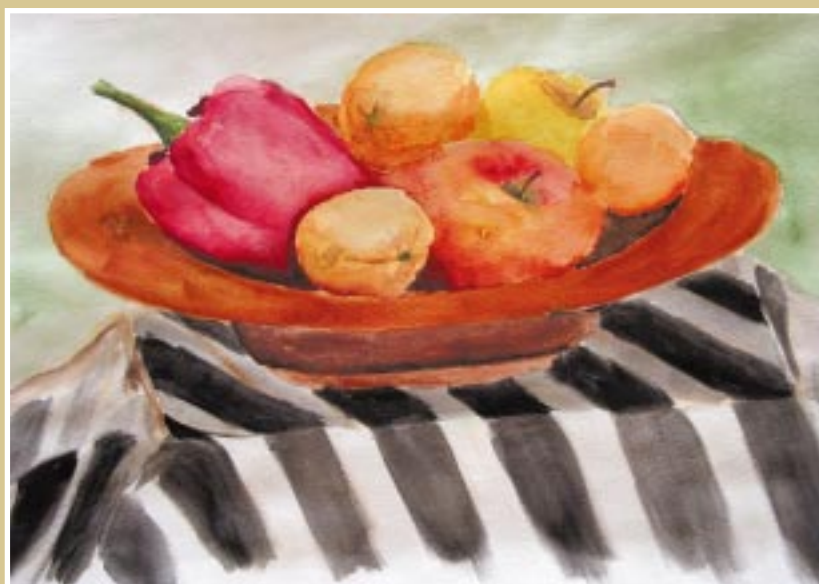

BADRAN SANDY

RÁKOS KATALIN

KRIZBAI ILDIKÓ

DONÁTI FLÓRA LILI

KÖZTED TALÁN (ZÁRÓJELES)

integetett a hold a napnak
legyen az összes fán levél
félig naplemente
tópart
utolsó szám

kendőkön szűrődik át a fény
(füstölő és hideg-fal illat)
földön ültünk és nyarat ittunk
papírpohárból

mintha egy régi film kezdődne
ezzel a zenével
(egy fáradt, nyári zene
az asztal alól)

és most este lett
(milyen szerencse,
hogy nem vagyok közterületen cipő)

azt mondják, az illatokról
jutnak eszünkbe legjobban régi emlékek
(a zöldteáról minden eszembe jut
mikor órákat álltunk a kapuban
és hátrafelé mentünk integetve
még ha csak apró pöttyként is láttuk
egymást)

kiteregettünk
vártuk, hogy felforrjon a víz a kávéhoz
kockacukor nem volt, két kanállal bele
(és a kockacukorról is milyen sok dolog jut
eszembe)

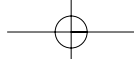
almafáról potyogni
(és én soha többet nem akarok
semmit enni almán kívül)

PÓKHÁLÓS

az lehetett volna
az egyetlen, amibe
beleköthetsz
hogy pókhálós felettem az ég
és az is csak azért
mert még tollseprűvel sem érem el
de nem kötöttél bele
mert el sem jöttél

DONÁTI FLÓRA LILI

SÁRGA

azt hiszem, az eső eléggé az enyém.
 ezzel tudok mindent
 magyarázni, például, hogy
 ennyi jutott nekem
 belőled. tavaly télen
 még egészen más volt minden
 (a hóesést és a ködbefagyást
 is beleszámítva) de már csak
 a hajnalok vigasztalnak,
 semmi más, mert nem akarok átaludni többé
 egyetlen napfelkeltét sem.

nem vagy téli-tea

persze lehetnél itt is

akkor meg lehetne különböztetni
 téged az esőtől
 és ettől a túl szürke faltól
 ami körülvesz, pedig nincs tél

és most olyan, mint mikor
 a tea, ha kihűlt, édesebb
 annál, amikor forró volt
 és nem tudtam meginni

amikor megöleltél
 véletlenebbnek tűnt minden

TÓTH LUCA

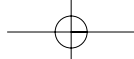

McGILL HAJNALKA

TÓTH LUCA

DONÁTI FLÓRA LILI PAPÍRFEHÉR

csak úgy mint máskor
(a papírcú
gyerekek csettintésre sírnak)
ez hatalmas ház
nagyon könnyű eltévedni

mára mindenki elfelejtette
a macskaköveket
és nem ugyanolyan az élet már a
fekete-fehér képeken

megvárhatjuk a villamost (te is
fázol, hideg van, de legalább
nem vizes a hajunk)
régi filmek zenéjét hallgatod
és idegen kollégiumokban alszol

ne félj, mert a reggel
kiűzi a koszos papírzsepiket az
ágyadból

TEGNAP

és az esőben-földön-fekve éneklés
elképesztően magányos
elfoglaltság, de a padokon
már új dolgok
válnak régivé

(csak te tűnsz még
mindig ugyanolyannak)

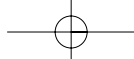
és én nem akarok lenni
a lány, aki az éjszakai
buszon hangosan sír
se az, aki jónapot kíván
a felszállóknak hajnali háromkor

és soha többé nem akarok már
váratlan dolgokra várva
állni az esőben.

BOSKOVITZ DÁVID

OLAJOS VIOLA

OLAJOS VIOLA

SZÁRAZ RÓZSÁK ÜVEGVÁZÁBAN

Rózsák – mint hullák a vízben –,
Olyan szépek, bár már kevésbé színes,
De olyan jó... leveleik összeszáradva
Kis magzatokká...

          cspaszra hamvadtak,
Fejüket lógtatják búsan, élettelen,
Az egész látvány, mint egy mérreg –
Bárcsak darabokra törne az üveg,
Ez a koporsó, ami itt tartja még őket,
Meggöti a lelküket;

          még szirmuk se hullott,
Épphogy csak
a halál fülükbe súgott...

BERZSENYI ANETT

MAGÁNY SZÜLTE SZÉP LÁTOMÁS

Hideg van, sötét. Hull a hó.
Most veled lenni volna jó.
Együtt a tűz melegénél...
Két-két kezünk összefonva.
Forró csókban összeforrvva,
senki más, csak te és én.
Édes, lázas érintések...
Reggel a nap így talál meg
A világ végén bennünket.
Kedves álmom, semmi más.
Fáradtság szülte látomás...
A magány marad partnerem.

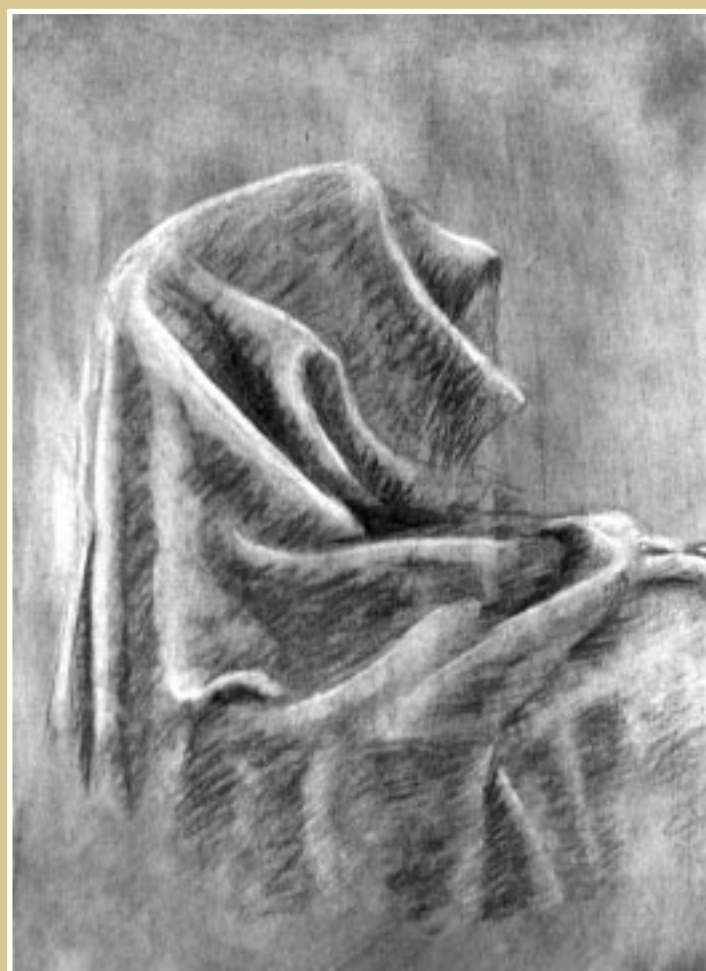
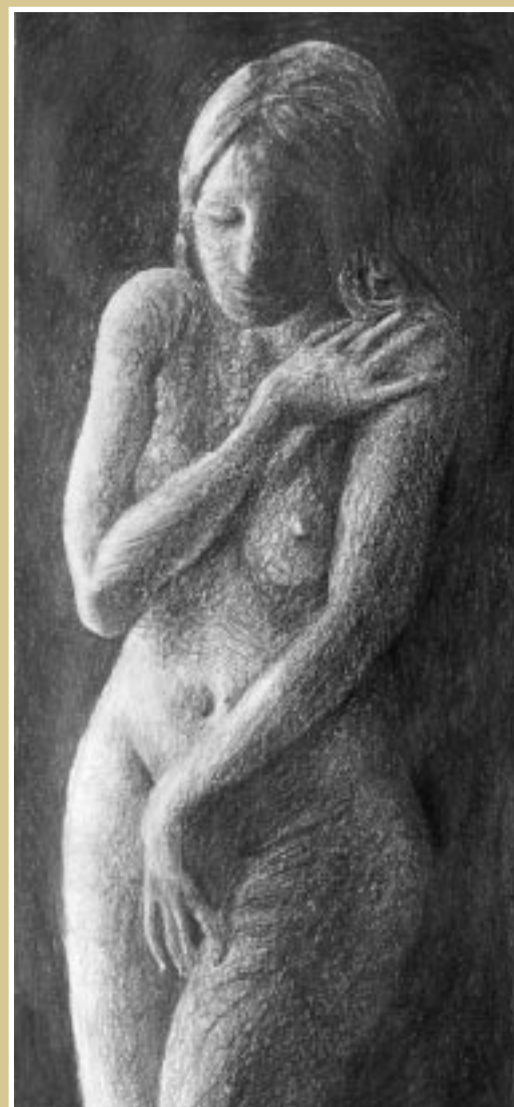
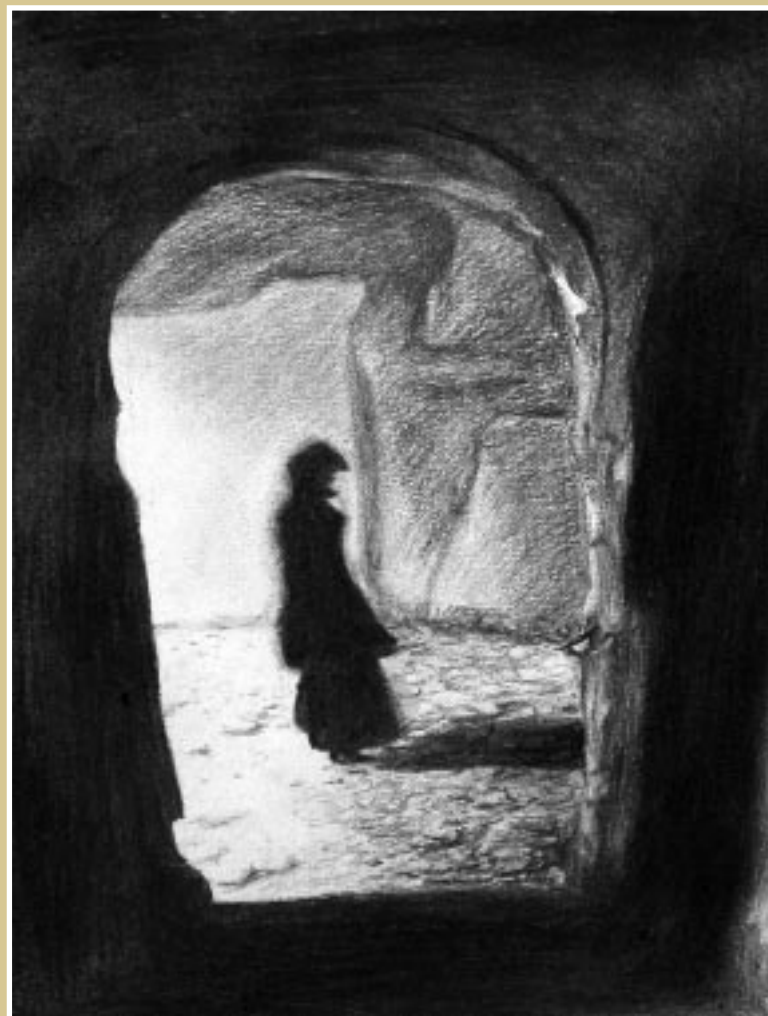

PAPP RÉKA

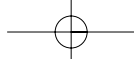
OLAJOS VIOLA

OLAJOS VIOLA

BALOGH ENIKŐ

RÁCZ KRISZTINA A HÓPEHELY ÚTJA

– Én is jövök! Én is itt vagyok!

A vén felhő elnéző mosollyal lökte ki az előre tolakodó, kíváncsi hópelyhet.

– Hű! – kiabálta a kis pihéske boldogan, miközben sebesen zuhant a mélybe.

Élvezte, ahogy a jólesően fagyos szél simogatja apró víz molekuláit. Megborzongott, annyira szerette ezt a hártalan szabadságot. A már földre érkezett társai (akik szorosan egymás hegyén-hátán álltak) irigykedve nézték függetlenségét.

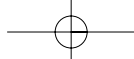
Közben növekedni kezdett, és végül akkora lett, hogy csak lassan, nyugodtan szállingózott lefelé. Erős volt, hatalmas és boldog.

Ekkor történt meg a tragédia: az arcomra esett. Egy pillanat alatt szinte sisteregve olvadt el, és pufók könnycseppként folyt végig egészen az államig. Így siratta magát, mielőtt beleveszett a sálam színes forгатagába...

MÁRTA ZSOLT

RÁCZ KRISZTINA

A VÁROSLAKÓ FA SÓHAJAI

Megszámlálni sem tudom, hány éve élek itt, kiszakadva régi otthonomból, úgy, hogy mindezidáig senkinek sem tűntem föl. Félreértés ne essék, nem panaszkodni akarok! Csak éppen a pusztá tényeket mondom, ha már van hallgatóság.

Hogy hogyan kerültem ide? Jó, ha ez a fontos, elmesélem.

Egészen apró magocska voltam egy hatalmas fa termésében. Nagyon unalmas volt az életem, ám egyszer valami erő kiragadott biztonságos kis zugomból, és csak vitt... csak vitt.

Hatalmas területet bejártam, és egyedül azt sajnáltam, hogy nem volt elég időm mindent megcsodálni.

Na de sebjaj! – gondoltam. – Hiszen egyszer földet érek, kikelek, és csak nőök, nőök, amíg akkora nem leszek, hogy az egész Földet átölelem. Sőt, még akkor sem állok meg! Elérem azt a nagy sárga korongot az égen, és tovább, még tovább terjeszkedem! Behálózom a vizeket, a hegyeket, a levegőt, s még az „égig érő házak” legtetején is lesz egy, nem inkább két ágam!

És akkor hatalmas leszek és erős és... és... au!

Hol vagyok? Talán földet értem volna? Nem, az ki van zárva, hiszen itt nincs egy fatestvérem és bokor unokatestvérem sem! A tündéri viráglányokról nem is beszélve!

Tévedtem. Ez tényleg a föld, kibújni készülő apró gyökérlábammal érzem.

Mi lesz most velem? Egyedül vagyok. A talaj kemény, a víz rosszízű, és a Nap... oh, ez a legszörnyűbb! A Nap megszűnt létezni! A fény csak füstös, szürke derengésként jut el hozzám.

Telik az idő. Már sikerült gyökeret eresztenem, de most éhes vagyok. Eddig nem ittam meg a vizet, mert nem ízlett. Levelem még nincs, az életet adó napsütés messze, nagyon messze van tőlem.

Valaki segítsen rajtam! Hé, ennek a fele se tréfa! Anya, drága anyukám, megértettem a leckét, soha többet nem vágyom el otthonról! Most már vigyél haza...

De nem jött. Elhagyott engem, úgy, ahogy a többiek is. Egyedül vagyok ebben a kietlen betonrengetegben. Az álmom, hogy nagy leszek és erős, rég szertefoszlott. Már megelégednék, ha csak láthatnám a sárga óriást, de nem! Ez a büntetésem a nagyravágyásomért.

Behálózni a tengert? Hah! Hiszen pár csepp víz, nem sok, annyi is elég lenne, de így, ezen a sivár vidéken... én... kiszáradok! Most már akármilyen rosszízű folyadékot örömmel szívnék magamba. Ó, milyen jó is lenne!

És imáim meghallgatták, az ég csatornája eleredt. Csak szívtam és szívtam magamba az életet adó vizet, és állíthatom, hogy ilyen jól még soha nem esett. Nőni kezdtem. Először gyorsan, majd egyre lassabban, míg végül elértem a mostani méretemet. Nem voltam szép, se erős, se hatalmas... De életben vagyok! Csak ez a fontos!

Szinte egyik napról a másikra vettem észre, hogy valami bajom lehet, majd őszinte örömömre kiderült, hogy termések nőttek rajtam. Mondanom sem kell, hogy óvtam őket minden rossztól, de így is azt kellett tapasztalnom, hogy egyre-másra lepotyognak és – jaj, szegény apróságok! – recsegve-ropogva törnek darabokra az autók félelmetes súlya alatt. Hatalmas fájdalom volt ez a szívemnek.

Viszont a természet erői ismét kegyesek voltak, és egyik délután szédületes vihart támasztottak. Apró magjaim így jóval arrébb repültek, ahol a városi fenevadak nem árthattak nekik.

Egyiküket akkora szél kapta fel, amelyet még sosem tapasztaltam városi életem alatt. Reménykedni kezdtem, hogyha már én nem is, legalább ő szabaduljon ki innen.

Túl sötét volt, és egyik pillanatról a másikra eltűnt a szemem elől az aprócska mag.

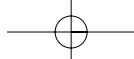
Talán kegyes lesz most a szél, és eljuttatja őt az erdőig. Már látom azt a kitörő örömet, amivel szeretett fatestvéreim fogadják, hiszen valamilyen formában én is hazatérnék általa.

De, sajnos az sem kizárt, hogy csak kicsivel viszi arrébb a szél, és fájdalmas koppanással ér földet a hideg és kemény betonon...

KÖLLER DALMA

ZILAHY GYULA

HATALOM SZEREPE A HAMLETBEN

Ha valaki olyan hatalommal rendelkezik, amely segítheti céljainak elérésében, akkor természetesen használja is ehhez. A Hamlet történetét végig a hatalmi célok ellentéte és összecsapása vezérli. Akiknek nincs akkora hatalmuk, hogy másokat irányítsanak, azok valamilyen más hatalmi érdekeknek vannak alárendelve.

A történet középpontjában két érdek, az idősebb Hamlet és Claudius az éppen hatalmon lévő király érdeke van ellentétben. Az idősebb Hamlet a fia fölötti hatalma segítségével próbálja elérni halálának megbosszulását. Hamlet, az idősebb Hamlet fiaként, köteles engedelmessé válni apjának, és az is kötelessége, hogy megbosszulja apja meggyilkolását Claudiuson. Claudius pedig a törvénytelenül szerzett hatalmát akarja megtartani pontosan ennek a hatalmának segítségével. Ezen kívül más, a történet szempontjából kevésbé jelentős hatalmi szándék is jelen van, mint például a norvég király akarata. Poloniusnak is van hatalma, mint apának a gyerekei fölött, de mivel ő is függ Claudiusától, ezért az ő hatalma nem befolyásolja jelentősen a történéseket, hiszen nem a saját akaratának szerez érvényt ezzel, hanem csak a hatalmi láncolat egy tagját képezi, amelyet Claudius irányít, és ő csak egy összeköttetés benne. Tehát a hatalom szerepe a Hamletben a történet teljes irányítása, ami nem azt jelenti, hogy a hatalommal nem rendelkező embereknek nem lehet önálló akarata, de a Hamlet csak a hatalmi érdekek által befolyásolt történet. A többi szereplő érdekeiről általában nem tudunk meg semmit. Egyedül azt tudjuk meg, hogy Hamlet tanulni szeretett volna, de az ő terveit is keresztülhúzták a hatalmi érdekek, ezért a cselekményt ez sem befolyásolta jelentősen. Ez "csak" azért volt lényeges, mert Hamlet lelkivilágára hatott erősen. A hatalomtól függő emberek így a történet szempontjából teljesen kiszolgáltatottak lettek, a hatalom eszközeivé, bábjaivá váltak.

A hatalom viszont nem csak a hatalmon lévő ember akarataként játszott szerepet. Végül soron a cél is a hatalom lett. Az egész vetélkedés arra ment ki, hogy a hatalmat kiterjessék a másik félre is. Az győzött, aki a hatalma alá vonta a többieket is. Így győzött végül is a norvég király, aki a hatalmát kiterjesztette Dániára is. Claudius jól tudta, hogy Hamlet nagyon bántja az a házasság, aminek révén Claudius hatalmához jutott, ezért bár Claudiusnak így Hamlet fölött is volt hatalma, mégis úgy gondolta, hogy Hamlet veszélyt jelenthet hatalmára nézve, ezért

megpróbálta megszilárdítani Hamlet feletti hatalmát, megpróbált több érvényt szerezni hatalmának. Erre irányult Claudius összes olyan próbálkozása, amikor Hamletet a kapcsolatain keresztül akarta irányítani. A barátság, a szerelem egyfajta kötöttség tulajdonképpen egymás fölötti hatalom. A barátság által befolyásolhatóvá válik az ember. Claudius ezt használta ki céljainak eléréséhez. Hamlet pedig az egérfogó-jelenetben Claudius érzelmei fölött szerzi meg a hatalmat egy darabig, hiszen irányítani tudja a gondolatait, szándékosan fel tud idézni benne egy múltbéli eseményt.

A királyi pecsét, a hatalom jelképe és egyik eszköze menti meg Hamletet a kivégzéstől is, sőt az írni tudást is a hatalom eszközeként használja fel.

Egyszóval a hatalom mint ok, mint eszköz és mint cél is meghatározó szerepű. Az egész cselekményt, a lehetséges megoldásokat és a szereplők viselkedését is a kőkemény hierarchia határozza meg. A középpontban végig a hatalom és annak változásai állnak.

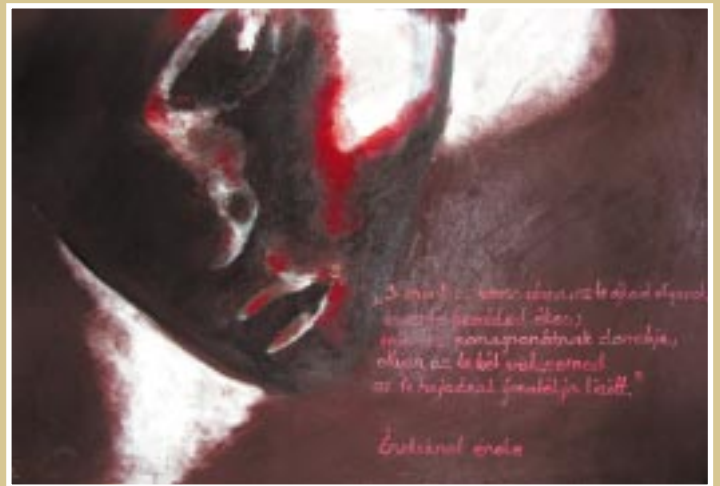
KÖLLER DALMA

DOBOS GÁBOR

VÁRADI ESZTER

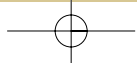
CSATLÓS JULIANNA

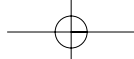

THURY LILI

DEÁK SZILVIA

SZENTMÁRTONI BALÁZS

FÁNCSIKA HAGYOMÁNYAI

EGY SZÓ AZ OLVASÓHOZ

Sajnálattal kell közölnöm az Uránia mélyen tisztelt olvasóival, hogy előző számunkban beígért De Sade márki verset, mely a *Hepaj-duhaj az anyósomal* címet viseli, nem áll módunkban leköszölni. A puritánságáról híres költőt alattomos vádakkal letartóztatták, irigyei oly mocskos rágalmakkal sértették meg, amelyektől mi magunk is borzadunk. Tisztában vagyunk vele, hogy újságunknak (a magyar Parnasszus eme szerény megnyilvánulásának) rengeteg ifjú hölgy olvasója van, akiknek gyermeki ártatlansága a szűzhóval vetekszik. Éppen ezért nem fogunk beszámolni arról, hogy költőnket az a vád érte, rajtakapták őt, amint a filozófus fejedelem (Voltaire) hamvaival hancúrozott.

Azonban van szerencsénk tájékoztatni az olvasókat, jelenlegi számunkba egy ismeretlen hölgyemény elküldte nekünk Fánicsika nevezetű barátnéjának naplórészleteit. Most az ő leveléből idézünk:

„Az Uránia szerzőinek boldogságot!

Forróan köszönöm, hogy Ti is Fannimat kedvelitek... hogy azt Urániátokba befogadtátok, s így fenntartottátok emlékezetét, onnan fejül háládó mosolygással köszöni ő... Ó, mely meglepéssel láttam érette már egynéhány könnyecseppeket hullani. Mivel ezek reménytetik velem az olvasóközönség részvételét, hátramaradt írásait, melyek mint szent hagyományok, holta után nálam letéve voltak...

Na jó rendben. . . valójában belenéztem a naplójába, és amikor nem vette észre, kiteptem belőle egy pár oldalt, mert tökre kíváncsi voltam miket ír.

Tessék!! Bevallottam!!

Most boldogok vagytok?!”

MCGILL HAJNALKA

FÁNCSIKA HAGYOMÁNYAI

I

Sötét felhőfátylakkal burkolózott a világ királynéja, s én kigyúlt orcámmal figyeltem. Balzsamos szelőlő cirógatott, szívemnek kedves könyvébe bele-bele lapozgatott. Megsárgult levelek hullottak alá. Veteményesünkben töltöttem időmet. Abban a veteményesben, mely nyáron hűvös, télen meg még inkább.

Szerelmes madarak csicseregve keresték meleg fészüket, mókusok kergették egymást a fán és nyuszikák fíngottak. Sietek, hív atyám, a ruhám pedig deres még a hajnali harmattól.

II

Drága halott anyám, óh! Mért tevéd ezt velünk? Atyám, ez áldott tyrannis mostohábbul bánik velünk, mióta újravezényesodott. Bárha' hasadna a szív, hogy ne szenvedjen! Szeret-e még valaki ez nap alatt, ki megérti lelkem mélabús megrendüléseit?

Uram, vigyázz anyámra, ki országodban telet, mosolyogva reánk néz.

XII

Köszönöm neked óh! Amor nyila! Az ifjú,kit elibém hoztál, elsőpró rohammal hódítá meg keblemet. De jaj! Orcám pirulása folyton elárul, így könnyű prédává válok. Ez csudálatos esméretlen elibém kerülve könnyedén magához ragadott. Könnyek fojtogatnak belülről, hogy lehessen a leányoknak becsülete ily könnyelműség után?

XXX

Végre hát, együtt vagyunk! Hős lovagom eljött hát hozzám. Forró izgatottság fogott el, keblem majd széjjelszakadt szeretett szívem zakatolásától. Szobámba zárkózva egymáséi lehetünk. Erős karok öleltek át. Vad, mézédés csókukat loptunk egymástól. Keblem az ő keblén. . . Igen, így együtt a boldogság!

Hirtelen nyikorgott az ajtó, mindketten halálos dermedtségbe kerültünk. Villámgyorsan megfordultam. Szobám ajtaja résnyire kitérült, legidősb' öcsém leskelődött.

Lassan felé indultam. Testvéri szeretetem -amely édesanyánk halála óta csak megerősödött- így tört föl belőlem:

NEMES SZILVIA

TOMIKA!! TE KIS MOCSOK, HA CSAK EGYETLEN SZÓT MERSZ SZÓLNI APÁNAK, KITAPOSOM A BELEIDET!! HÉ! ... NE FUSS EL! HA ELKAPLAK, ROHADTUL MEGBÁNOD. ... ÁLLJ MEG!!!

L

Szomorú ma az ég. Szürke könnyei kopogtak az ablakon. Egyszer, mikor kitekintve kerestem hősi-
met, a sűrű esőfüggöny közt homályos alakot lát-
tam, ki önkezével akarta életét kioltani. Tiszta szí-
vemből szeretem felebarátimat, örök pokol szállt
volna lelkemre, ha ez esztelenséget hagyom. Elvet-
tem hát törét.

Helyette odaadtam neki atyám régi vadászpus-
káját.

LL

Óh Istenem!

CCC

Óh Fájdalom!

E=MC2

Piha!

XYZ

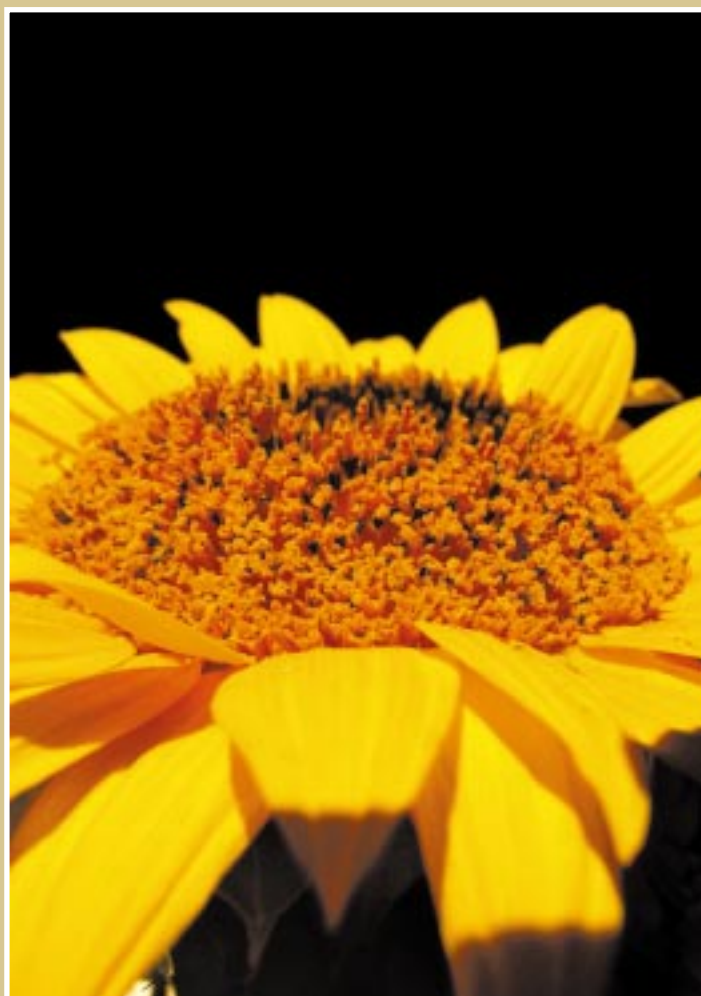
Közelít a Halál! Túlvilági fényt látok, anyám in-
teget felém. . . De Nem!! Hallom még öcsém hang-
jait:

- Ha Fáncsi kinyiffan, anyém lesz a szobája!
- Nem igaz, STIPI-STOPI én előbb lefoglaltam!
- Végre, feldarabolhatom a babáit !

Bétakar a hűvös föld!

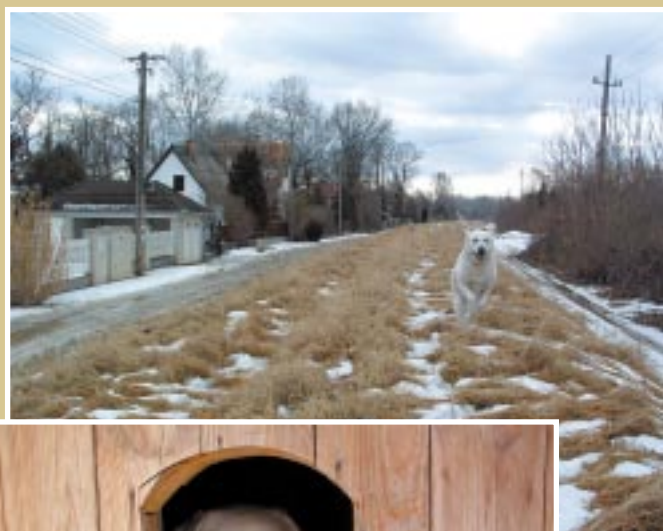

FONÁD NIKOLETT

FONÁD NIKOLETT

KOVÁCS NORBERT

KOVÁCS NORBERT

BOSKOVITZ DÁVID

KOVÁCS BÁLINT

KOVÁCS ZSÓFIA

PATAKI ZOLTÁN

FEKETE TIBOR

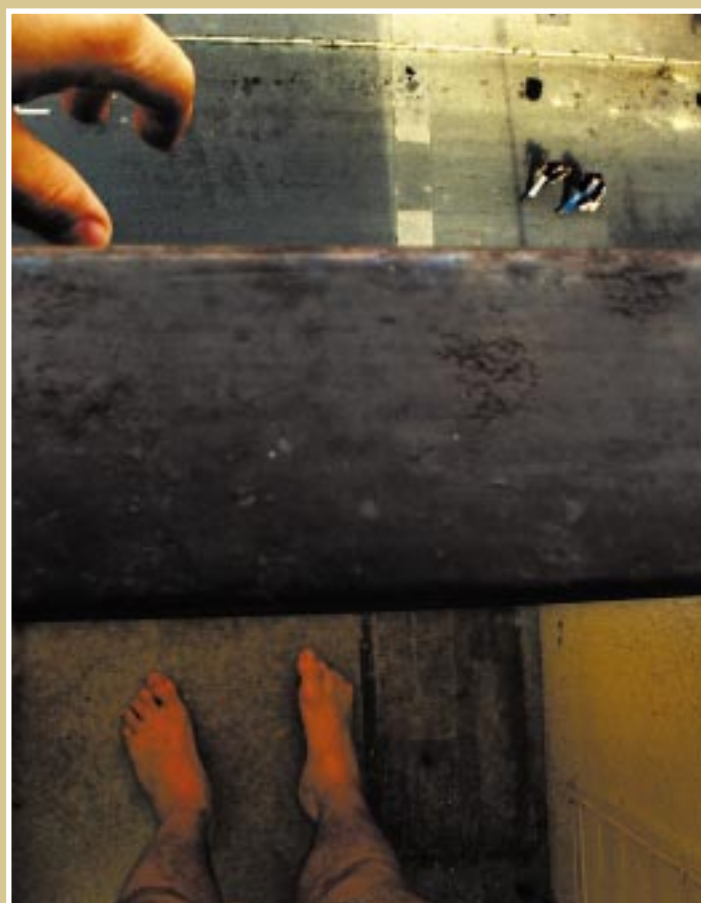

BRUCK OLIVÉR

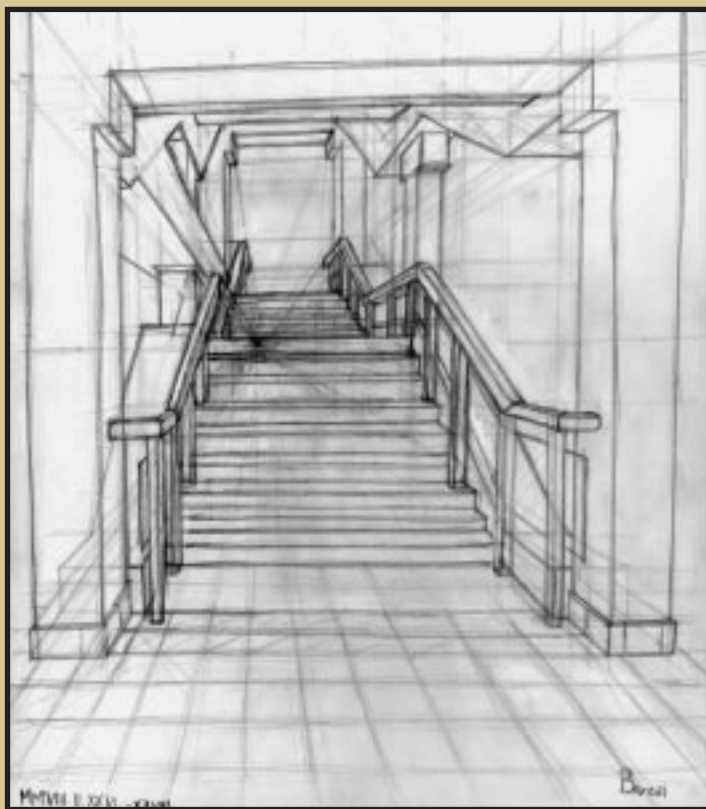

PÁLL TAMÁS

BERECZKI DÁVID

McGILL HAJNALKA

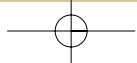
KISS JÚLIA

TÓTH LUCA

MOROVIAN LUCA

SZTE Olasz Tanszék fordítási pályázata

Luca Goldoni

IL LIBRO DI SUSANNA

(Storie e sogni di una bambina nata dai pennelli di un nonno)

Rizzoli Editore, 1999

L'ULTIMA NOTTE

La sera mi piace stare in casa dietro una finestra a guardare accendersi il tramonto. E dà, penserete, ancora un tramonto.

È vero, forse ne parlo troppo spesso. Ma per me è uno dei momenti più belli della giornata, quando i rumori si attenuano, il vento si ritira, i bambini mettono a posto i giocattoli e le mamme scaldano l'acqua per il bagno.

Come nei presepi animati, dove il sole si spegne e si riaccende ogni due minuti e il cielo di stoffa si riempie di stelle, tra poco tutti smetteranno di fare quello che stavano facendo e di andare dove stavano andando.

A volte provo una sensazione strana, che un po' è paura e un po' sollievo.

Penso al buio dei luoghi dove non c'è nessuno, sulle montagne, nelle gole, nei deserti, in mezzo al mare, e mi sembra di sentirmelo addosso.

Poi penso che sto al sicuro dietro la finestra di casa mia e che sono fortunata a essere qui. Ma il pensiero di quel buio non voglio mandarlo via, lo conservo con cura per quando certe volte sono triste, o svogliata o arrabbiata: allora penso che comunque non corro pericoli e non sono disperatamente sola.

Una volta, senza dir nulla a nessuno, mi sono alzata che era ancora buio e ho aspettato l'alba. Il cielo

sembrava diviso a metà: davanti a me stava diventando viola e dietro ancora nero.

Tutto sembrava diverso dalla sera prima, soprattutto i rumori e gli odori. Per esempio ho udito gli uccelli svegliarsi uno a uno, i cani sbadigliare e stiracchiarsi uscendo dal sonno, qualche motore passare lontano. Erano i rumori di un silenzio

2

che finisce, non di un silenzio che comincia. Anche l'aria aveva un odore diverso, così fresco che pizzicava il naso, la notte l'aveva ripulita di tutta la giornata precedente. Mi piace esserci quando la notte finisce, è come spiare un segreto ed essere i soli a sapere qual è.

Stanotte non voglio perdermi nemmeno un secondo di questa metamorfosi, perché non è una notte come le altre. Non solo comincerà un altro giorno: domani comincia il Duemila. Il nonno mi ha raccontato che quando era giovane, il Duemila sembrava lontanissimo, così lontano che tutti pensavano che sarebbe stato il Futuro.

Quello con le astronavi che girano per città sospese nel vuoto, abitate da figure d'argento con le orecchie ad antenna. Quello in cui un enorme computer, troppo sensibile e permaloso, si vendica degli uomini che lo fanno funzionare, come in quel famoso film 2001: Odissea nello spazio.

E invece eccolo qua il Duemila: domani sarà tutto come al solito, il camioncino con le spazzole pulirà le strade con gran fracasso, i gatti spaventati correranno a nascondersi fra i cespugli dei giardini, il nonno si alzerà alle sei per andare all'edicola dai giornali. Tutto come ieri mattina.

Ma io sarò sveglia a vedere cominciare un giorno, un mese, un anno, un secolo e un millennio. Le grandi date a volte mi fanno un po' sorridere: per esempio quando studio che il Medioevo finisce con la scoperta dell'America, mi immagino una moglie che dice: dà, svegliati che oggi comincia l'Era moderna, cosa credi, di essere ancora nel Medioevo?

Ma stavolta tocca a me e non sorrido per niente. Penso con un'ombra di angoscia che sta per cominciare il capitolo troppo lungo di un romanzo eccitante, sapendo che riuscirò a leggerne solo poche pagine prima di addormentarmi.

E naturalmente spero che Luca non si stanchi di dipingermi. Se no, resterò legata ai vecchi quadri. Come farò mai a diventare grande?

SÁGI JÚLIA

SZTE Olasz Tanszék fordítási pályázata

Luca Goldoni

SUSANNA KÖNYVE

AZ UTOLSÓ ESTE

Esténként szeretek otthon maradni, és az ablak előtt nézni, hogyan lángol fel a naplemente. És lám, gondoljátok, már megint egy naplemente.

Igaz, talán túl gyakran beszélek róla. De számomra ez a nap egyik legszebb pillanata, amikor elhalakulnak a zajok, enyhül a szél, a gyerekek helyére rakják a játékaikat, és az édesanyák vizet melegítenek a fürdéshez. Mint az eleven betlehemekben, ahol a nap minden két percben lenyugszik, és újra fellángol, az ég kelméje csillagokkal telik meg, és kis idő múlva mindenki abbahagyja azt, amit csinált, és nem folytatja az útját, oda ahová indult.

Néha különös érzésem támad, egyszerre egy kis félelem és egy kis megkönnyebbülés. Azoknak a helyeknek a sötétségére gondolok, ahol nincs senki, a hegyekre, a völgyekre, a sivatagokra, a tenger közepére, és olyan, mintha magamon érezném ezt a sötétséget.

Utána arra gondolok, hogy biztonságban vagyok, a házam ablaka mögött, és szerencsés vagyok, hogy itt lehetek. De annak a sötétségnek a gondolatát nem akarom elengedni, gondosan megtartom azokra a bizonyos alkalmakra, amikor szomorú vagyok, vagy lehangolt, vagy mérges: akkor azt gondolom, hogy akárhogy is van, nem rohanok a végzetem felé, és nem vagyok reménytelenül egyedül.

Egyszer, anélkül hogy bárkinek bármit is mondtam volna, felkeltem mikor még sötét volt, és megvártam a hajnalt. Az ég olyan volt, mintha kettéosztották volna: előttem éppen ibolyaszínűvé vált, mögöttem még fekete volt.

Minden másnak tűnt, mint előző este, beleértve a zajokat és az illatokat is. Hallottam például, hogy a madarak egyenként szárnyra kelnek, hogy kutyák ásítognak, és az álomból felébredvén kinyújtózkodnak, hogy néhány motor halad el a távolban. Egy éppen véget érő csend zajai voltak ezek, nem egy éppen kezdődőé. Még a levegőnek is más volt az illata, olyan friss, hogy csípte az orrot, az éjjel eltakarította az elmúlt nap minden nyomát. Szeretek akkor létezni, mikor véget ér az éjszaka, olyan mintha kikémlelnék egy titkot, és én lennék az egyetlen, aki tudja, hogy melyiket.

Ma este egy pillanatát sem szeretném elmulasztani ennek az átalakulásnak, mivel ez nem egy olyan este, mint a többi. Nem csak egy új nap kezdődik: holnap

kezdődnek a kétezres évek. Nagypám mesélte, hogy amikor fiatal volt, a kétezres év hihetetlenül messzinek tűnt, olyan messzinek, hogy mindenki csak a Jövőként gondolt rá. Amiben úrhajók repkednek olyan semmiben lógó városok körül, amiket ezüst alakok laknak antenna fülekkel. Amiben egy hatalmas, túlságosan érzékeny és sértődős computer bosszút áll az őt működtető embereken, mint abban a híres filmben, a 2001: Űrodüsszeiában. És ehelyett itt van a Kétezer: holnap minden olyan lesz, mint általában, az úttisztító keféivel nagy csörömpölés közepette letakarítja az utcákat, a rémült macskák a kertek bokrai közé szaladnak, hogy elrejtőzzenek, a nagypám hatkor felébred, hogy lemenjen az újságoshoz. Minden ugyanúgy, mint tegnap reggel.

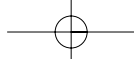
Én viszont ébren leszek, hogy lássam, amint elkezdődik egy nap, egy hónap, egy év, egy század, egy évezred. A nagy dátumok néha megmosolyogtatnak: például amikor azt tanulom, hogy a középkor Amerika felfedezésével ért véget, elképzelek egy asszonyt, aki azt mondja: Gyerünk, kellj már fel! Ma kezdődik az újkor. Mit gondolsz magadról, még mindig a középkorban vagy? De ez a pillanat most megérint, és egyáltalán nem mosolygok. A szorongás kis árnyékával gondolok arra, hogy egy izgalmas regény hosszú fejezete kezdődik éppen, és én csak néhány oldalát leszek képes elolvasni, mielőtt elaludnék.

És persze remélem, hogy Luca nem fárad bele abba, hogy lefessen. Máskülönben maradok a régi képekre hagyva. Hogy válok így valaha naggyá?

Fordította: Nábelek Fruzsina

RÁKOS KATALIN

Peter Härtling

NACHGETRAGENE LIEBE

*In der Luft, da bleibt deine Wurzel, da,
in der Luft.*

Paul Celan

Mein Vater hinterließ mir eine Nickelbrille, eine goldene Taschenuhr und ein Notizbuch, das er aus grauem Papier gefaltet und in das er nichts eingetragen hatte als ein Gedicht Eichendorffs, ein paar bis-sige Bemerkungen Nestroys und die Adressen von zwei mir Unbekannten. Er hinterließ mich mit einer Geschichte, die ich seit dreißig Jahren nicht zu Ende schreiben kann. Ich habe über ihn geschrieben, doch nie von ihm sprechen können.

Ich bin fünf und aufgebrochen zu einer großen Reise. Ich habe ein Ziel, wie ich es von den Erwachsenen kenne, die verreisen und schon wissen, wo sie ankommen werden. Sonst, wenn ich mit dem Dreirad unterwegs bin, folge ich Geräuschen, entdecke Gärten, Wege und Höfe, lasse mich von einem streunenden Hund führen und vergesse manchmal mein Vehikel, zwänge mich durch eine Hecke oder

VÁRADI ESZTER

klettere über einen Zaun, um einen Truthahn zu reizen oder ein angepflocktes Lamm im Kreis zu treiben. Jetzt weiß ich, wohin ich will: Mit dem Dreirad nach Burgstädt, auf der Straße, die an unserem Haus vorbeiführt und von Pappeln gesäumt ist, die, soweit ich sehen kann und sie schon ausprobiert habe, gerade wie ein Lineal auf Burgstädt zeigt, das bei klarem Wetter am Horizont sichtbar wird, vielleicht auch nur, weil ich weiß, dass es dort sein soll, wie ein Name, den Tante Ella, die sich überall auskennt, an den Himmelsrand gesteckt hat. Ich Sorge vor, stopfe eine Semmel und einen Apfel in die Provianttasche, hänge sie mir um und fahre mit dem Dreirad los. Kein Ruf hält mich auf. Mutter ist nicht da.

Es ist heiß. Die Straße wird zur Straße, wirft Buckel gegen die Räder, droht mit Löchern und Rinnen, wehrt sich mit Staub, kein leuchtendes Band mehr, sondern eine kahle, schrundige Landschaft, viel zu breit und immer zu nah. Der Staub verklebt die Nase, kitzelt im Hals. Wenn ein Auto mich überholt, halte ich an, stehe auf, hebe das Dreirad zwischen den gespreizten Beinen, weiche mit ein paar Schritten bis an den Rand des Straßengrabens aus, kneife die Augen, presse die Lippen zu, und wenn ich wieder atme, bäckt sich der Staub am Gaumen fest. Er schmeckt nicht nach Erde und nicht nach Luft. Ich schaue zu den Wipfeln der Pappeln hoch, wo der Wind die Blätter rauft, und wundere mich, dass hier unten sich nichts bewegt, der Wind nicht überall ist.

Bis zu der Abzweigung zum Gutshof und dem Ententeich in der Mulde sind wir an einem Sonntag zu Fuß gegangen, und es war mir schon zu viel gewesen. Hier könnte ich noch umkehren und auf der andern Straßenseite heimfahren.

Ich muss mich beeilen. Sonst komme ich zu spät und kann Vater nicht überraschen. Wenn er zum Gericht in Burgstädt fährt, holt er den Mantel aus dem Schrank, die Robe, die er nur einmal, zum Spaß, für mich angezogen und sich in einen schwarzen, faltigen Turm verwandelt hat, und sagt: Ich muss heute aufs Gericht. Ich stelle mir das Gericht vor als ein vieleckiges Haus, an dem zahllose Türme und Türmchen kleben, die Mauern voller Zierat, mit steinernen Bändern und Schleifen. Es steht auf einem großen Platz und flößt Furcht und Schrecken ein.

Ich bin fünf. Ich bin mit meinem Dreirad unterwegs zwischen Hartmannsdorf und Burgstädt, doch meine Phantasie traut sich die Ferne nicht mehr zu. Ich will gestreichelt und umarmt werden.

Ich höre das Auto, die Hupe stößt mich in den Rücken, scheucht mich an den Rand.

Meistens trug er graue Anzüge, wattierte Zweireiher, die seine Schultern auseinanderzogen, ihn noch schwerer erscheinen ließen, als er war. In einem grauen Anzug steigt er aus dem Auto, richtet sich auf, geht auf das Kind zu, das sich über den Lenker beugt, kein Wort über die Lippen bringt, packt es wie ein Karnickel, reißt es hoch, schleppt es, zusammen mit dem Dreirad, zum Wagen. Beides verstaute er im Fond, setzt sich neben den Fahrer, sagt kein Wort, schüttelt nicht den Kopf, murmelt nichts, schimpft nicht.

Als der Wagen vor dem Haus anhält, wendet er sich endlich um. Sein Gesicht ist noch größer und runder als sonst. Er sagt: Steig aus und entschuldige dich bei deiner Mutter. Er kehrt dem Kind schon wieder den Rücken zu, eine graue, vorwurfsvolle Falte unter dem braunen Nacken und dem schwarzen, glattgekämmten Haar.

Ich kann mir deine stumme Strenge nicht erklären, Vater. Warum hast du mich nicht ausgeschimpft? Warum hast du deinen Zorn nicht gezeigt oder die Freude, mich gefunden zu haben? Warum hast du nicht gesagt: Mutter und ich, wir haben uns sehr um dich gesorgt, und nicht gefragt: Wo wolltest du denn mit deinem Dreirad hin? Warum hast du damals dein Schweigen begonnen und es so gut wie nie gebrochen?

1932 hatte sich mein Vater, nach Studienjahren in Prag und Leipzig, in Chemnitz als Anwalt niedergelassen. Er war 26 Jahre alt. Im gleichen Jahr heiratete er die um fünf Jahre jüngere Erika Häntzschel, die Tochter eines heruntergekommenen Dresdner Kosmetikfabrikanten. Seine Eltern betrachteten die Verbindung als Mesalliance, denn sie setzten sich selbst im Unglück eine gewisse Gediegenheit voraus und hatten kein Verständnis für eine die Armut ignorierende, leichtfertige Boheme. Der Vater meines Vaters hatte sich als Indigo-Färber durchgesetzt und zwei Jahrzehnte lang in Brünn eine Fabrik geleitet. 1930 waren die Großeltern nach Hartmannsdorf bei Chemnitz gezogen und dorthin verlegte mein Vater sein Büro. 1933 kam ich zur Welt, 1936 meine Schwester Lore. Zwischen meiner Geburt und dem Tod meines Vaters lagen zwölf Jahre. Es blieb uns wenig Zeit.

Der Weg von daheim zur Wohnung der Großeltern ist reich an Ablenkungen. Nie wieder haben so viele Zäune so viele Gärten umschlossen, weiße, grüne, schwarze Zäune aus Latten oder geschmiedetem Eisen. Dazu niedrige, bauchhohe Mäuerchen, oder Mauern, so hoch wie zwei Männer und gespickt mit grünen Flaschensplittern. Jeder Garten wehrt sich und schließt mich aus.

In der Bäckerei kaufe ich mir öfter für fünf Pfennig Kuchenränder. Ich wähle sie mit Bedacht. Die dunklen, verkrusteten schmecken bitter und sind den Fünfer nicht wert. Im Bonbonladen an der Ecke

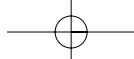

VÁRADI ESZTER

bestaune ich die mächtigen Glasballons, in denen sich die Zuckerware zu verrückten Farbmustern mischt.

Wahrscheinlich trödle ich so, weil ich mich vor der düsteren Wohnung der Großeltern ängstige, dem fensterlosen Korridor und den Schränken, den vielen Schränken.

Vater mauert sich mit Schränken ein. Allein in seinem Büro stehen vier oder fünf; auf dem Gang noch einmal drei. Die Schränke türmen sich neben ihm auf, schwarz und dunkelbraun, Ungetüme mit Glastüren, hinter denen sich Bücher reihen, oder

Kästen mit schmückenden Aufsätzen wie Kronen, wulstigen Leisten und Streben. Schränke wie Häuser, in denen Aktenstapel, immer mürber werdend, ungelassen bleiben, Schräke, in denen es nach vergossenem Cognac riecht und die, wenn man genau hinhörte, ächzen, knirschen, rumpeln. Vater lebt mit ihnen, obwohl er sie kaum einmal öffnet. Er scheint ihnen verwandt, aus einem dunklen Holz wie sie. Unsere Familie stammt eigentlich aus Ungarn, sagte er einmal; auch das war für mich ein Schrankwort; zu schwarz, zu schwarz.

Ich öffne die Tür zu seinem Büro. Die Messingklinke liegt hoch, lässt sich schwer niederdrücken. Wenn ich sie angefaßt habe, riechen meine Hände nach Sidol. Vater sitzt hinterm Schreibtisch, in einer dauernden Dämmerung, die Schränke umgeben ihn wie Wächter. Ich sehe ihn und mich reden, doch ohne Stimme.

Kommst du mich besuchen?

So fragt er immer, nie beginnt er das Gespräch anders:

Kommst du mich besuchen?

Ja.

Willst du ein wenig bei mir spielen?

Ja.

Aber nachher kommen Leute. Da musst du gehen.

Ja.

Ich bring dich zum Großpapa. Du kannst ihm bei seinen Kakteen helfen.

Ja.

Vor das Fenster ist ein niedriger, runder Tisch gerückt, auf dessen Platte, in hellem Holz eingelegt, magere Pferdchen mit ihren Reitern von Rand zu Rand traben. Obwohl nie jemand daran saß und Pfeife oder Zigaretten rauchte, wird er Rauchtisch genannt. Er ist mein Spieltisch. An ihm habe ich, auf einem zu hohen, gepolsterten Stuhl, Platz zu nehmen und darauf zu warten, was mein Vater mir vorlegt: Papier und säuberlich gespitzte Bleistifte zum Malen oder einen der Bände des großen Meyer, in denen ich nach Bildern suche. Einmal fand ich eines, das sich sogar verwandelte, ein Schichtbild. Ich konnte den abgebildeten Menschen aufblättern, was mir nicht geheuer war, denn die Bilder, deren Farben scheußlich leuchteten, waren mir sicher verboten. Ein Nackter zog sich aus. Er schleifte, blättere ich um, zuerst die Haut ab, und ich schaute auf ein Gewirk von blauen und roten Schläuchen, darunter öffneten sich dunkelrote Räume, in denen Säcke hingen, und blättere man diese Seite des Mannes weg, stand er als Gerippe da. Wahrscheinlich ist Vater aufgefallen, wie ruhig und andächtig ich über dem Buch sitze. Er schaut mir über den Kopf, erklärt

nichts, reißt das Lexikon vom Tisch, schlägt es mit einem Knall zu, bringt es zum Bücherschrank, schließt es ein, zerzt mich vom Stuhl und schiebt mich mit einer Geste traurigen Widerwillens vor sich her, über die hohe lackierte Schwelle, den Korridor entlang, faßt mich hart an den Schultern und stellt mich in die Nische zwischen zwei Schränken, befiehlt mir dort zu warten, bis Großvater mich hole.

Du rührst dich nicht vom Fleck!

Er hat vergessen, dass er mich mit einer solchen Verbannung nicht strafen kann. Selbst wenn keine Lampe brennt und kein offener Türspalt einen Lichtbalken wirft, kenne ich mich im Korridor aus. Ich kann in der Finsternis umhergehen, ohne anzustoßen. Sie ist weich, warm und schützt mich. Ich habe sie mir angeeignet, mit einer Gefahr ausgetauscht. Mutter hatte mir die Zuflucht erlaubt, als sie meiner Furcht nicht mehr Herr wurde, dieser Unruhe, die mit Fingern nach einem faßt, der wirbelnden Luft, die auf der Brust lastet. Mutter weiß sogar eine Erklärung für meine Zustände. Gleich wird ein Gewitter niedergehen, sagt sie, und das Kind reagiert empfindlich.

Er benimmt sich wie ein Waschlapfen.

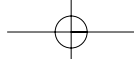
Du hast mit diesem Wort zugeschlagen, es mir um den Kopf geklatscht, ein niederträchtiges, demütigendes Wort. Du hast meine Angst nicht ernstgenommen. Was hast du unter Mut verstanden, gerade du, der du uns mit Mutlosigkeit überschwemmen konntest? ...

KOVACSIK VIKTÓRIA

Peter Härtling

MEGKÉSETT SZERETET

*A levegőben, ott marad a gyökered,
ott, a levegőben.*

Paul Celan

Édesapám örökül hagyott nekem egy nikkelkeretes szemüveget, egy arany zsebórát és egy jegyzetfüzetet, melyet szürke papírból hajtogatott, és nem jegyzett bele mást, mint egy Eichendorff-verset, néhány csípős megjegyzést Nestroytól és két – számomra ismeretlen – embernek a címét. Itt hagyott engem egy történettel, amit harminc éve nem tudok befejezni. Írtam róla, de beszélni róla még azóta sem tudok.

Ötéves vagyok, és felkerekedtem egy hosszú útra. Céлом is van, ahogy ezt a felnőttektől látom, akik útra kelnek és már tudják, hová fognak érkezni. Egyébként, ha a háromkerekűmmel úton vagyok, zajokat követek, kerteket, utakat és udvarokat fedezek fel, hagyom, hogy egy kóbor kutya vezessen, és néha elfeledkezem a járművemről is, átfurakszom egy sövényen vagy keresztülmászom egy kerítésen, hogy egy pulykakakast felbőszítsek, vagy egy karóhoz kikötött bárányt körbekergessek. Most tudom, hová tartok a háromkerekűmmel: Burgstädtbe, azon a nyárfákkal szegélyezett úton, amely a házunk előtt visz el- és amelynek az a szakasza, amelyet belátok és amelyet már ismerek – mint egy vonalzó egyenesen Burgstädt felé mutat, amely tiszta időben láthatóvá válik a horizonton; talán csak azért, mert tudom, ott kell lennie, mint egy névnek, amit Ella néni, aki mindenhol kiismeri magát, az ég peremén rejtett el. Felkészülök az útra, egy almát és egy zsemlét dugok az elemózsiás táskába, vállamra akasztom, és elindulok a háromkerekűvel. Senki nem kiabál utánam. Anya nincs itt.

Forróság van. Az utcából út lesz, dombokat hány a kerekek elé, lyukakkal és barázdákkal fenyeget, porral védi magát; már nem világító szalag, hanem egy kopár, repedésekkel teli vidék, túlságosan széles és mindig túl közeli. A por betapasztja az orrot, és marja a torkot. Ha egy autó megelőz, megállok, leszállok, a háromkerekűt szétterpesztett lábaim között tartom, kihátrálok az útszéli árok pereméig, összeszorítom a szemem, beszorítom a szám, és mikor újra lélegzem, a por durván ráragad a szájpaddásomra. Nem olyan az íze, mint a földnek vagy a levegőnek. Felnézek a nyárfák csúcsaira, ahol a szél a leveleket szaggatja, és csodálkozom, hogy idelent

VÁRADI ESZTER

semmi sem mozog, a szél nincs ott mindenütt.

A tanya és a völgyben lévő kacsausztató elágazásáig egy vasárnap elsétáltunk, és ez már túl sok volt nekem. Itt még meg tudnék fordulni, és az út túloldalán hazamehetnék.

Sietnem kell. Különben túl későn érkezem, és nem tudom meglepni apát. Ha a bíróságra megy Burgstädtbe, kiveszi a kabátot a szekrényből, a talárt – amit csak egyetlen egyszer, viccből vett fel a kedvemért, és egy fekete, redőzött toronnyá változott át – és azt mondja: ma a bíróságra kell mennem. A bíróságot sokszögletű házként képzelem el, amelyhez számtalan nagyobb és kisebb torony tapad, a falak tele cirádával, kőszalagokkal és csipkével. Egy nagy téren áll, félelemmel és rémülettel tölti el az embert.

Ötéves vagyok. A háromkerekűmmel úton vagyok Hartmannsdorf és Burgstädt között, de a fantáziám többé már nem bízik a távolságban. Azt akarom, hogy megszimogassanak és átöleljenek.

Hallom az autót, a duda hátba vág, kikergeti a szegélyre.

RÁKOS KATALIN

Legtöbbször szürke öltönyöket hordott, bélelt kétsorosokat, amelyek a vállait még szélesebbnek, őt magát még súlyosabbnak mutatták, mint amilyen volt. Szürke öltönyben száll ki az autóból, kiegyenesedik, a gyerek felé tart, aki a kormányra hajol és egy szót sem szól, megragadja, mint egy nyulat, felrángatja, a háromkerekűvel együtt a kocsihoz vonszolja. Berakja őket a hátsó ülésre, beül a sofőr mellé, nem szól semmit, nem csóválja a fejét, nem morog, nem szid.

Mikor a kocsí megáll a ház előtt, végre megfordul. Az arca még nagyobb és még kerekesebb, mint máskor. Ennyit mond: szállj ki, és kérj bocsánatot édesanyádtól. Megint hátat fordít a gyereknek, egy szürke, szemrehányó redő a barna nyak és a fekete, simára fésült haj alatt.

Nem tudom magamnak megmagyarázni a néma szigorodat, apa. Miért nem szidtaál meg? Miért nem mutattad ki a haragodat vagy az örömet, hogy megtaláltál? Miért nem mondtad: anya és én nagyon aggódtunk érted, és miért nem kérdezted: hová akartál menni a háromkerekűddel? Miért kezdteél el akkor hallgatni, és azt a hallgatást miért nem törted meg szinte soha?

1932-ben apám, prágai és lipcsei tanulóévei után Chemnitzben ügyvédként telepedett le. 26 éves volt. Ugyanebben az évben feleségül vette a nála nagyjából öt évvel fiatalabb Erika Häntzschelt, egy tönkrement drezdai kozmetikai gyártulajdonos lányát. Apám szülei rangon alulinak tartották ezt a kapcsolatot, mert ők még a szerencsétlenségben is valamilyen józanságot feltételeztek, és nem volt bennük megértés egy szegénységet ignoráló, könnyelmű bohém iránt. Apám apja indigófestőként kezdte, és két évtizeden keresztül egy gyárat vezetett Brunn-

ben. 1930-ban a nagyszülők a Chemnitz melletti Hartmannsdorfba költöztek, és apám oda helyezte át az irodáját. 1933-ban megszülettem én, 1936-ban a húgom, Lore. Születésem és apám halála között tizenkét év telt el. Kevés időnk maradt egymásra.

Az út otthonról a nagyszüleim lakásáig tele van érdekességekkel. Soha nem vett körül ennyi kerítés ilyen sok kertet; fehér, zöld, fekete kerítések lécekből vagy kovácsoltvasból. Hozzá alacsony, derékmagasságú kis falak, vagy kétembernyi magasak, zöld üvegszilánkokkal teleszórva. Minden kert védi magát és kirekeszt engem.

Gyakran veszek a pékségben öt pfennigért süteményszéleket. Nagy gonddal választom ki őket. A sötét, barnára sülték íze keserűbb, és nem érik meg az ötöst. A bonbonüzletben a sarkon megbámulom a hatalmas üvegballonokat, amelyekben a cukorkák örült színes mintákká keverednek.

Valószínűleg azért piszmozogok ennyit, mert félek a nagyszüleim komor lakásától, az ablak nélküli folyosótól és a szekrényektől. A rengeteg szekrénytől.

Apa szekrényekkel falazza el magát. Csak az irodájában áll négy vagy öt, a folyosón még három. A szekrények feltornyosulnak mellette, feketék és sötétbarnák, szörnyetegek üvegajtókkal, mögöttük könyvek sorakoznak vagy ládikók – díszítésekkel, mint a koronák: kidomborodó szegélyekkel és támasztékokkal. Háznyi szekrények, melyekben az egyre málló aktahalmok olvasatlanul maradnak, szekrények, melyekben kiömlött konyak illata árad, és melyek, ha valaki jól odafigyel, recsegnek, csikorognak, zörögnek. Apa velük él, bár jó, ha egyszer kinyitotta őket. Úgy tűnik, rokonságban van velük, sötét fából van, mint ők. A családunk eredetileg Magyarországról származik, mondta egyszer; ez is egy szekrényező volt számomra, túl fekete, túl fekete.

Kinyitom az irodájához vezető ajtót. A sárgaréz

RÁKOS KATALIN

kilincs magasan van, nehezen lehet lenyomni. Amikor megfogom, mindig szidolszagú lesz a kezem. Apa az íróasztal mögött ül, állandó félhomályban; a szekrények, mint örök veszik őt körül. Látom magunkat, ahogy beszélünk, de a hangot nem hallom.

Jöttél meglátogatni?

Mindig így kérdezi, soha nem kezdi másként a beszélgetést:

Jöttél meglátogatni?

Igen.

Szeretnél egy kicsit nálam játszani?

Igen.

De később jönnek hozzám. Akkor majd menned kell.

Igen.

Elviszlek a nagypapához. Segíthetsz neki gondozni a kaktuszait.

Igen.

Az ablak előtt egy alacsony, kerek asztal áll, melynek lapján, a világos fába intarziaként berakva sovány lovacskák ügetnek lovasaikkal egyik peremtől a másikig. Bár soha senki nem pipázott vagy cigarettázott mellette, mégis dohányzóasztalnak nevezik. Ez az én játszóasztalom. Itt szoktam egy túl magas, párnázott széken ülni, és arra várni, mit tesz elém apa: papírt és gondosan kihegyezett ceruzákat a színezéshez, vagy a Meyer Nagy Lexikon egyik kötetét, melyben képeket keresgélek. Egyszer találtam egy olyat, ami át is alakult – egy több rétegű képet. Az ábrán látható embert fellapozhattam, pedig tudtam, hogy nem szabad, mert a rettenetes színekkel fénylő képek biztosan tiltottak voltak számomra. Egy mezeten ember vetkőzött le. Ahogy lapoztam egyet, először a bőrét vetette le, és én a kék és piros csövek szövvényére meredtem; alatta sötétpiros üregek nyíltak, melyekben zacskók lógtak; és mikor az embernek erről az oldaláról továbblapoztam, csontvázként állt előttem. Biztos feltűnt apának, hogy milyen nyugodtan és áhítatosan ülök a könyv fölött. Átnéz a vállam felett, magyarázat nélkül elrántja a lexikont az asztalról, egy hangos csattanással becsukja, a könyvszekrényhez viszi, bezárja, felránt a székről, és a szomorú ellenszenv gesztusával tol maga előtt át a magas, lakkozott küszöbön, végig a folyosón, erősen megragadja a vállamat, és két szekrény közötti részbe állít; megparancsolja, hogy ott várjak, amíg nagypapa értem nem jön.

Ne mozdulj erről a helyről!

Elfelejtette, hogy engem ilyen száműzetéssel nem tud büntetni. Még akkor is, ha egy lámpa sem világít, és egy résnyire nyitott ajtó sem vet fénycsövet, kiismerem magam a folyosón. Ügyesen közlekedem a sötétben, anélkül, hogy valaminek nekimennék. A sötét-

ség puha, meleg és véd engem. Már magaménak érzem, lecseréltem a félelemmel. Anya mutatta meg ezt a menedéket, mikor már nem tudott úrrá lenni a félelmemen, azon a nyugtalanságon, amely ujjaival utánam nyúl, az örvénylő levegőn, amely a mellkasomra nehezedik. Anya persze tud egy magyarázatot a lelkiállapotomra. Nemsokára zivatar támad, mondja, és a gyerek érzékenyen reagál rá.

Úgy viselkedik, mint egy nyámnyila alak.

Ezzel a szóval megütöttél, a fejemhez vágta ezt az aljas, megalázó szót. Nem vetted komolyan a félelmemet. Mit értettél bátorság alatt, pont te, te, aki a bátortalanságot tápláltad bennünk?

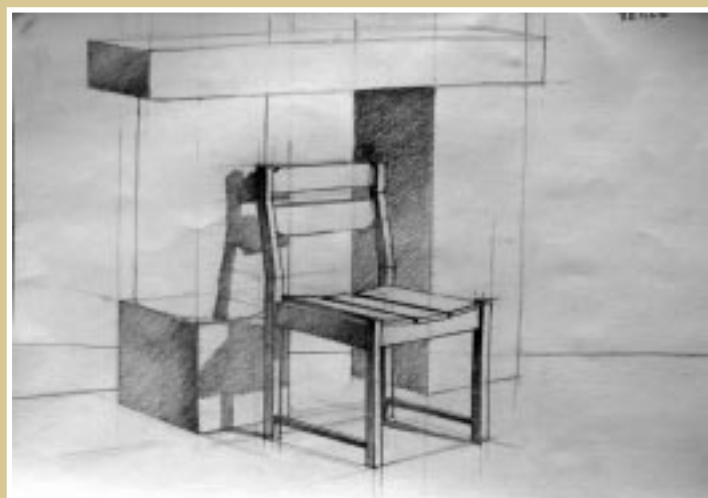
Fordította: Wieszt Andrea

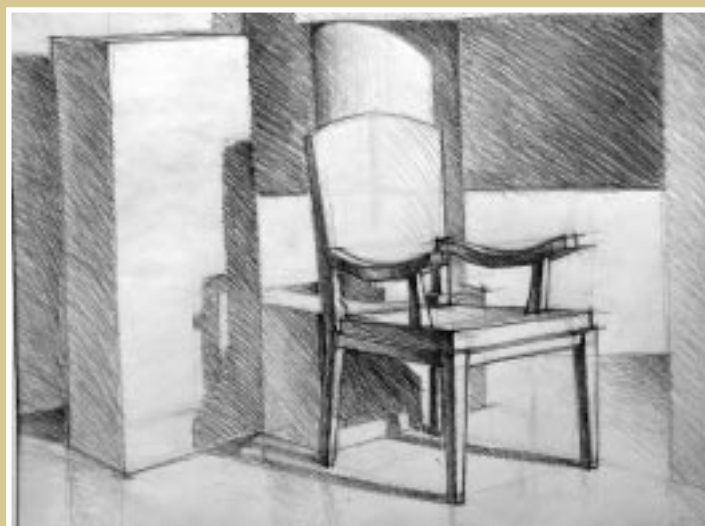
RÁKOS KATALIN

KOVÁCSIK BENCE

KOVÁCSIK LEVENTE

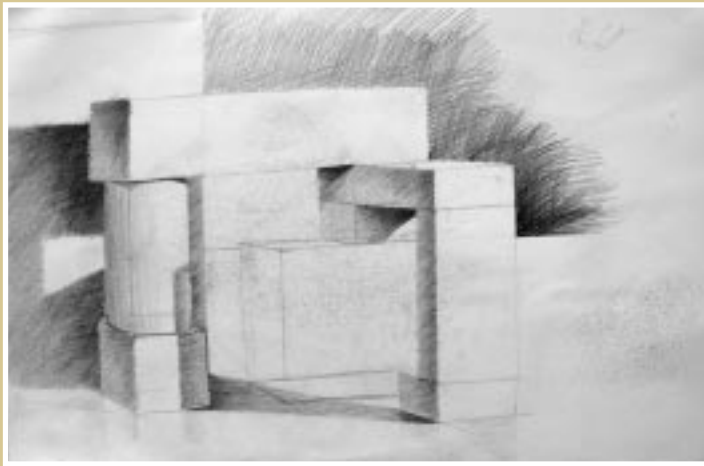

RÁKOS KATALIN

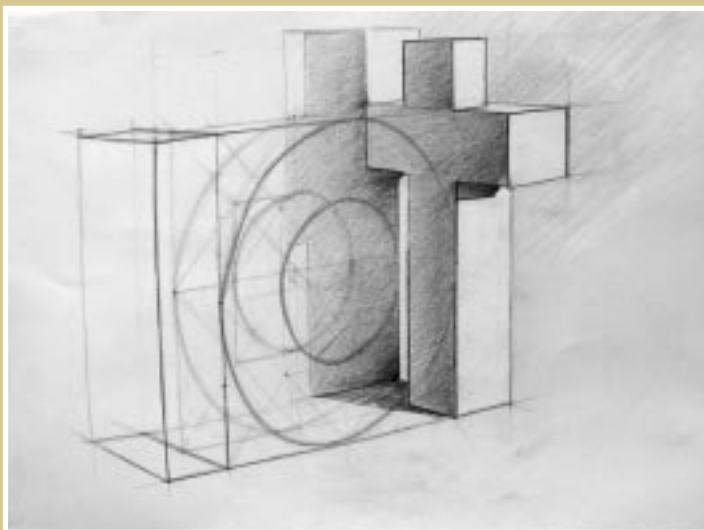
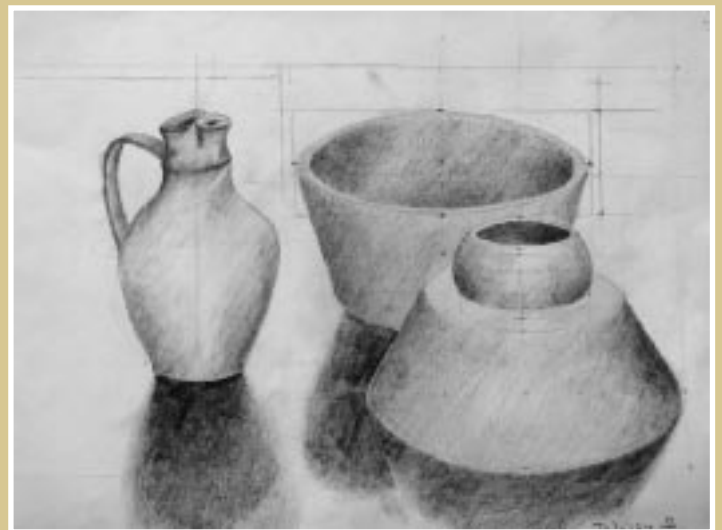
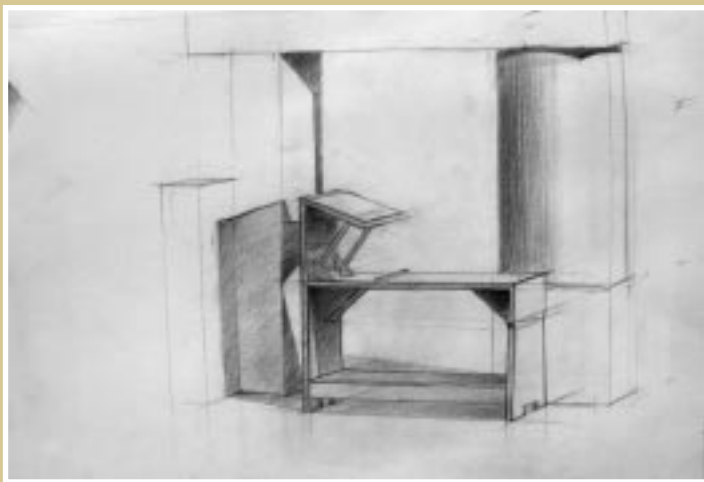

NÉMETHI BALÁZS

TAKÁCSY BALÁZS

BERECZKI DÁVID

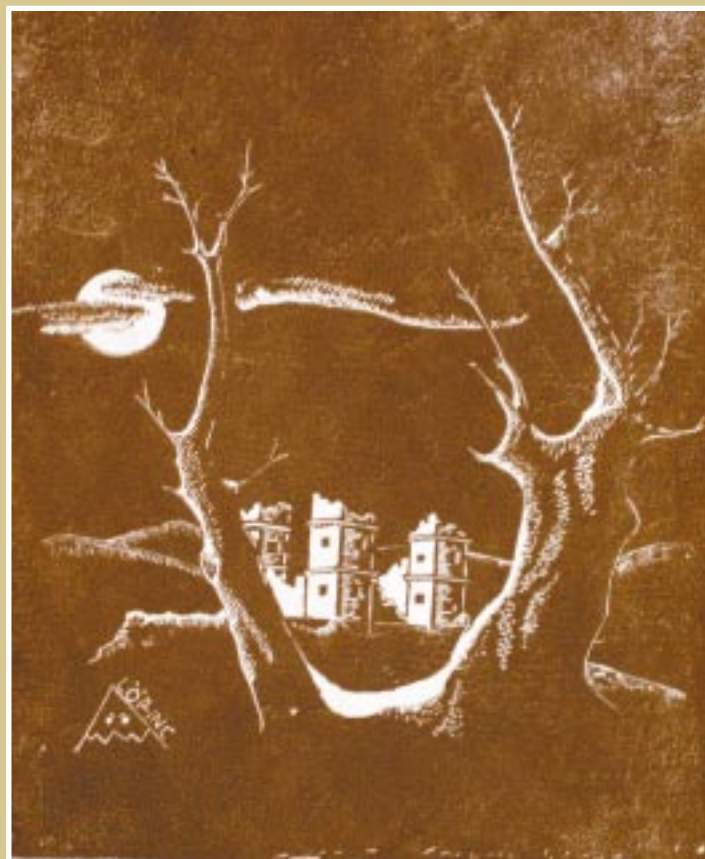

KISS JÚLIA

LÓRINCZ DÁNIEL

ORBÁN KRISZTINA

THURY LILI

BERECZKI DÁVID

HORVÁTH BARBARA

ZIAJA ZSÓFIA

ZIAJA ZSÓFIA

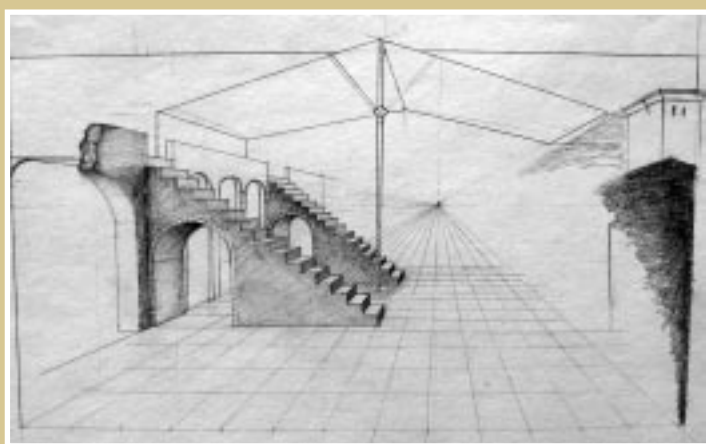

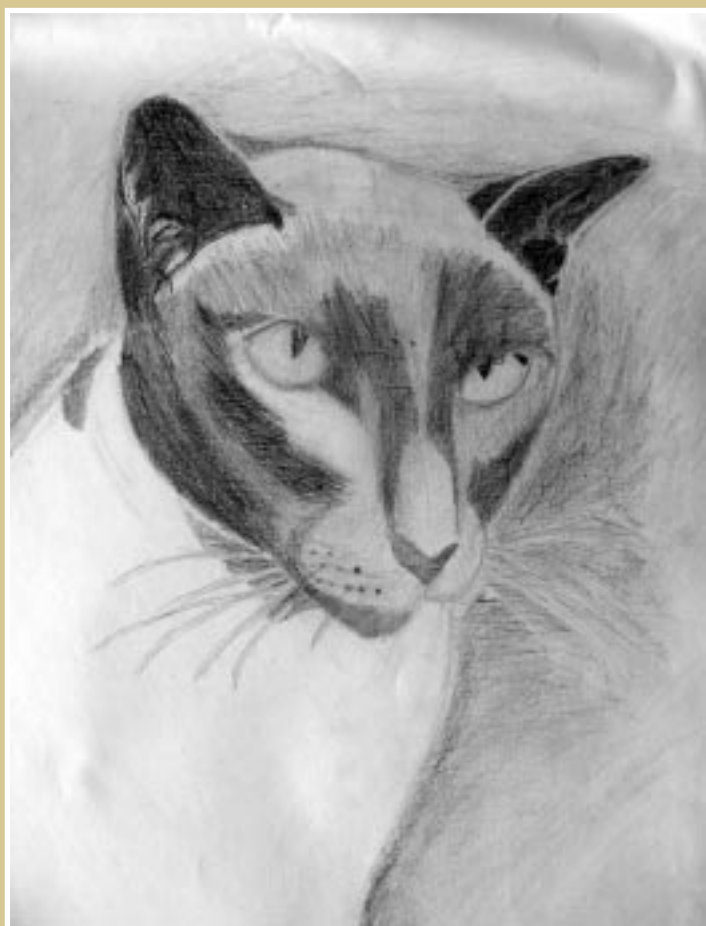
BERÉNYI MÁRTA

LŐRINCZ DÁNIEL

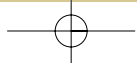
DOBOS GÁBOR

ZIAJA ZSÓFIA

BERÉNYI MÁRTA

BALOGH ENIKŐ

GALLA ZOLTÁN

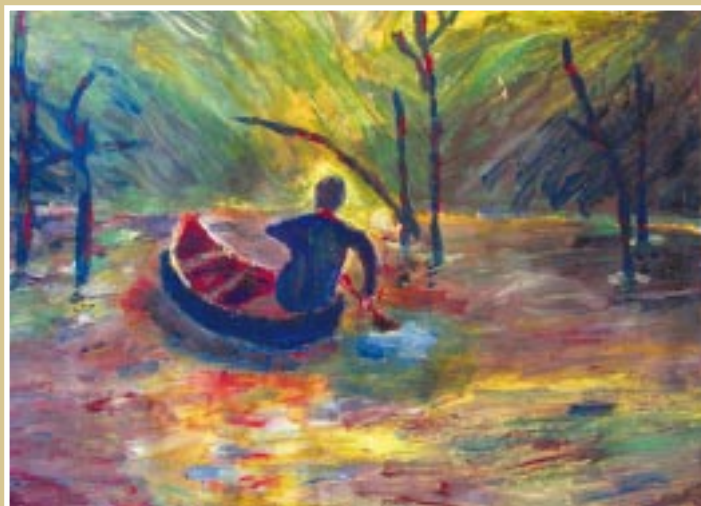

GALLA ZOLTÁN

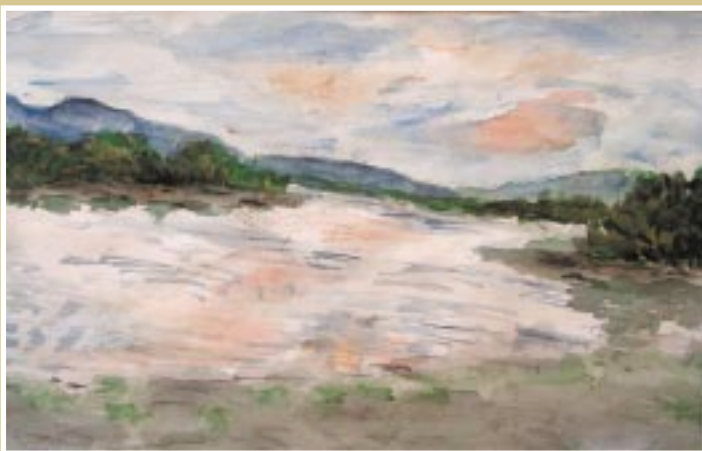

KORONDI BRÚNÓ

MÁRTA ZSOLT

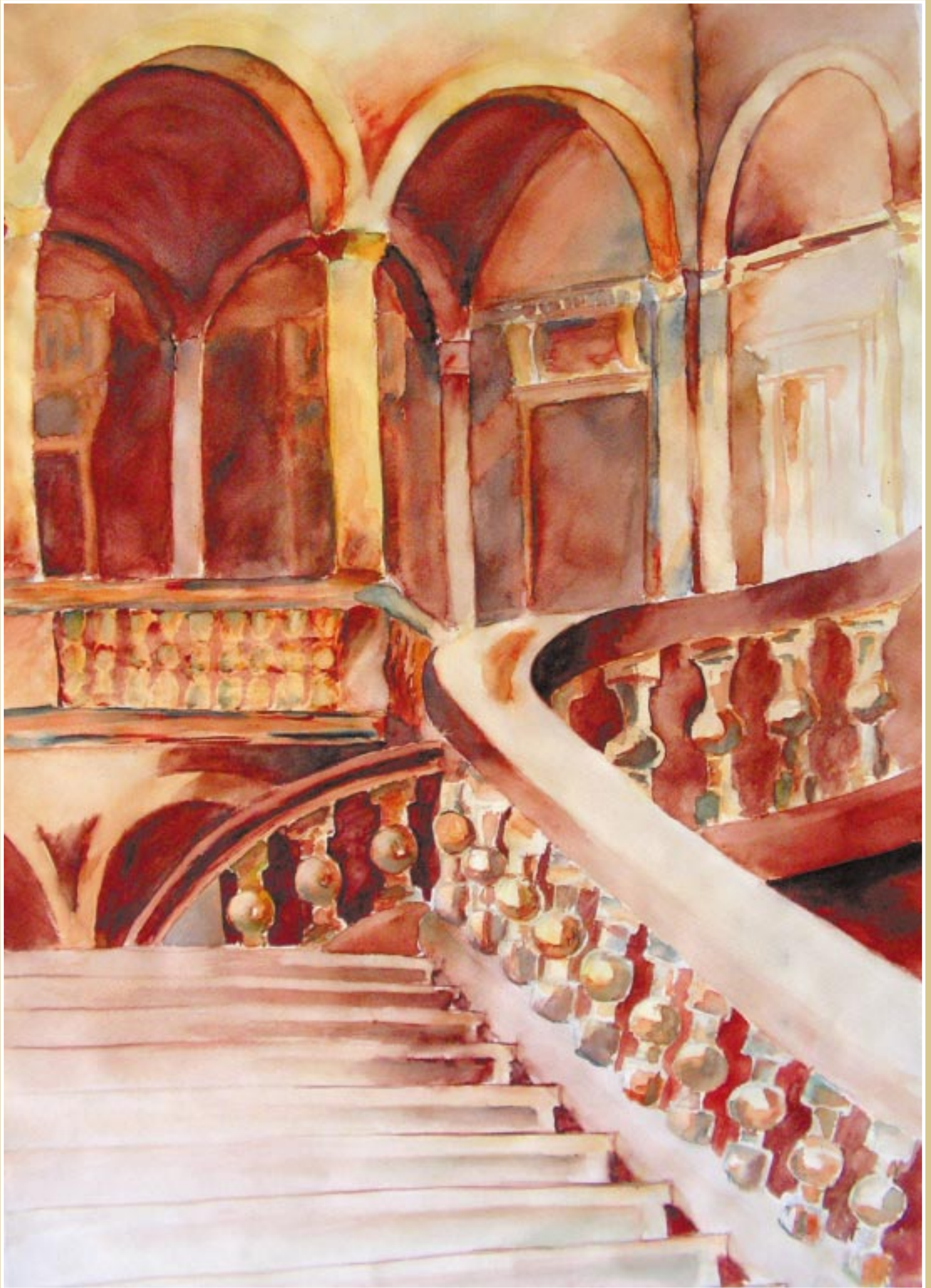

HORVÁTH BARBARA

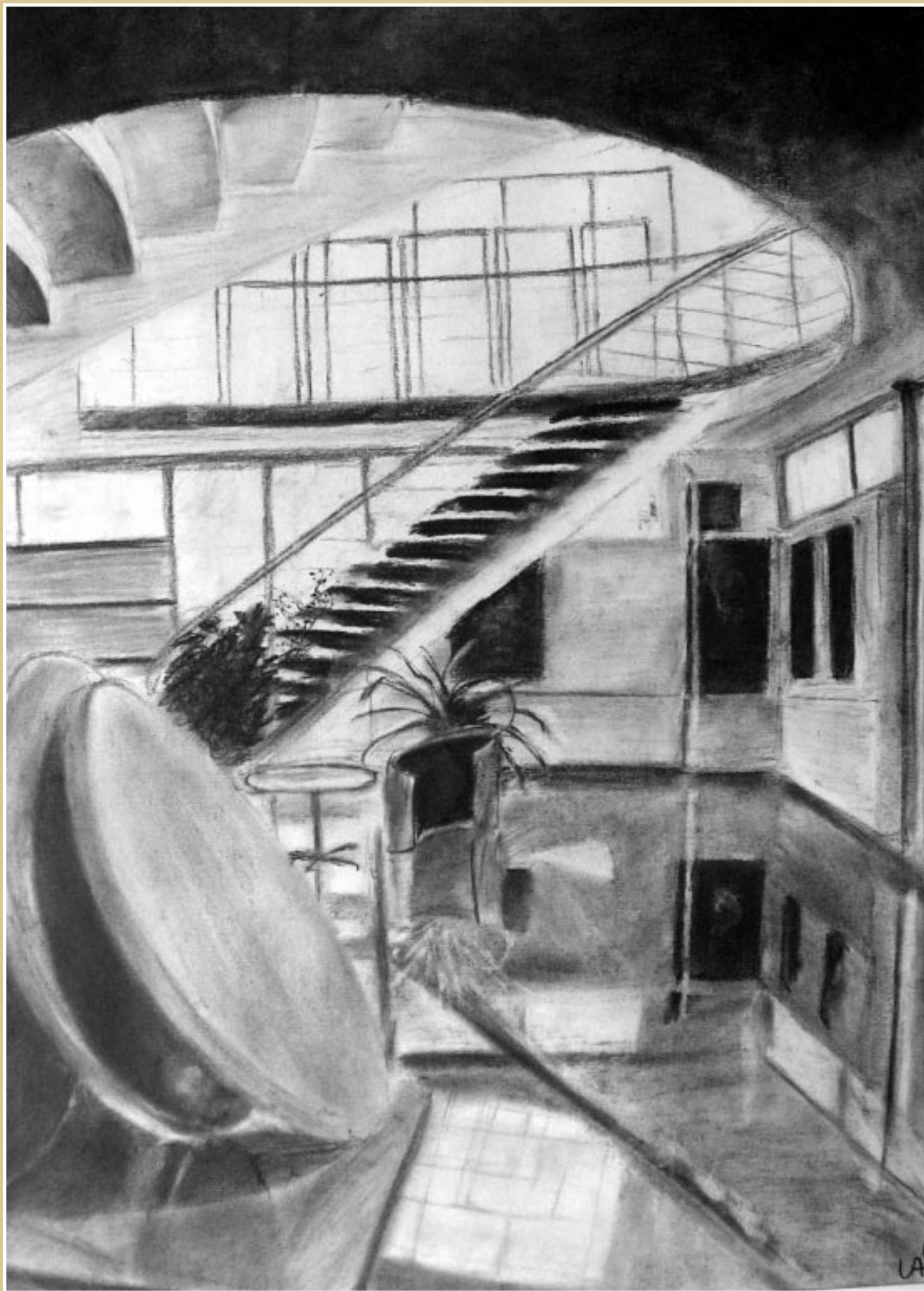
URBIN ÁGNES

URBIN ÁGNES

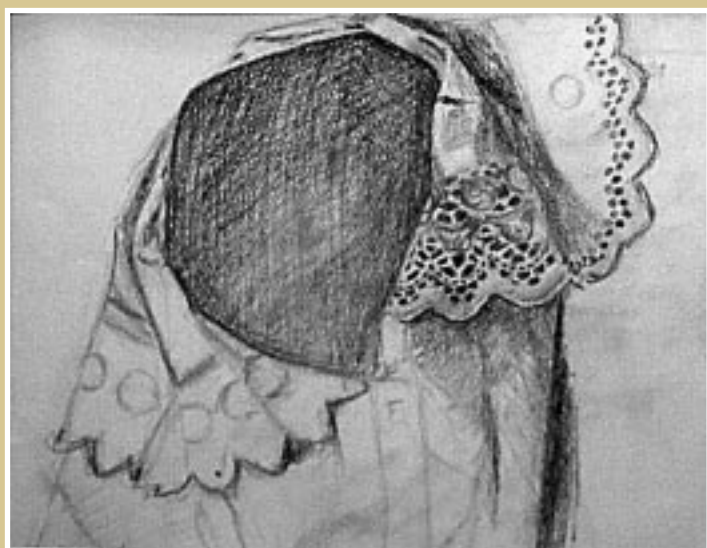
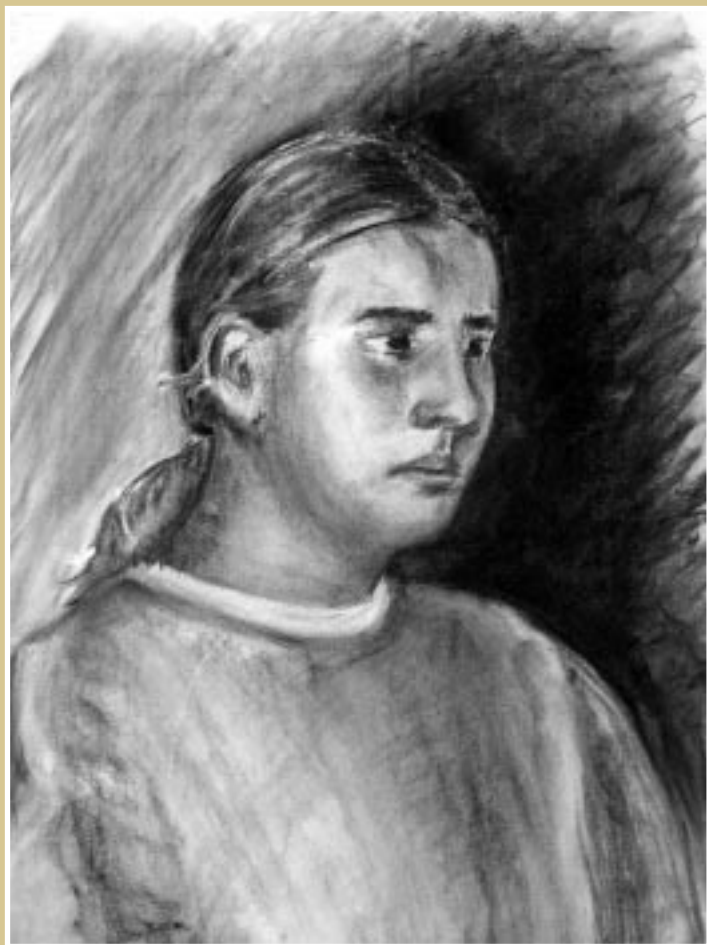

URBIN ÁGNES

URBIN ÁGNES

URBIN ÁGNES

